

Fondator:

Mitropolitul
ANDREI
ȘAGUNA

1853

Telegraful Român

FOAIE EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ A SIBIULUI

Anul 146

SIBIU

1 și 15
iunie

Nr. 19-24

1998

Pogorârea Duhului Sfânt

Iată-ne ajunși și în acest an la marea sărbătoare a Rusalilor, la unul din marile momente din istoria Bisericii Creștine, legat de viața și activitatea Mântuitorului Hristos.

Praznicul Pogorârii Sfântului Duh sau Rusalile este sărbătorit în biserică într-un cadru festiv, frumos împodobit cu verdețuri, simbolizând înnoirea naturii și a creaturii întregi în Pogorârea Duhului Sfânt. An de an ne aducem aminte de evenimente din istoria mântuirii noastre pentru că să ni le improspătăm și odată cu această improspătare, să ne improspătăm, să ne reînnoim și în viața noastră sufletească. Toate evenimentele mai mari din viața Mântuitorului, și din istoria creștinismului au fost anunțate cu mult înainte. Este cel mai important lucru aceasta și foarte interesant și minunat, ca toate marile evenimente din istoria religioasă a lumii, în particular din istoria creștinismului, să fi fost dinainte anunțate, ceea ce arată că în toate a fost o intenție, un gând dumnezeiesc, un aranjament divin, că nimic nu s-a petrecut la întâmplare. Deci a fost profetizat cu mult timp înainte că Mântuitorul avea să se nască în Bethleem, și acesta este numai un exemplu pentru că multe, foarte multe alte evenimente din viața Mântuitorului, au fost dinainte profetizate de profetii Vechiului Testament. Nașterea din Fecioara a fost proorocită cu sute de ani înainte. Proorocul Isaia zice: „Iată, o Fecioară va lua în pântece și va naște fiu și vor chema numele lui Emanuel” (Isaia 7, 14), adică „Cu noi este Dumnezeu”, adică Acela de a fi Dumnezeu. Deși proorocirile despre El-Hristos erau foarte clare, totuși apostolii, și nu numai ei, nu le-au dat crezarea cuvenită. Faptul că nu le-au dat atenția cuvenită se vede și din aceea că în momentul când s-au petrecut unele din faptele acestea, apostolii de „frica iudeilor”, spune Scriptura, fie că s-au ascuns, au fugit, fie L-au tăgăduit —, cum a fost Petru, care pur și simplu s-a lepădat de trei ori, atunci când i s-a spus

(Continuare în pag. a 2-a)

Dr. ANTONIE PLĂMĂDEALA
Mitropolitul Ardealului

„Un stăpân sufletesc al românilor”

Mitropolitul Andrei Șaguna — 125 de ani de la moarte —

Andrei Șaguna și revoluția românească din 1848-1849

Împlinirea a 150 de ani de la revoluția românească din Transilvania din anii 1848-1849, ca și împlinirea a 125 de ani de la moartea celui mai strălucit ierarh al Transilvaniei din toate timpurile, Andrei Șaguna (†16/28 iunie 1873), ne îndeamnă să prezentăm câteva aspecte privind implicarea lui, dar și a altor slujitori ai Bisericii, în evenimentele dramatice ale acelor ani. În primul rând trebuie subliniat faptul că el a fost considerat, atât de contemporani cât și de urmași, drept „diplomatul” revoluției, alături de Simion Bărnuțiu, „teoreticianul” sau „ideologul” ei, mai târziu organizatorul administrației românești și Avram Iancu, cel ce s-a ocupat cu recrutarea, instruirea și conducerea unei oști populare românești. Abia întors de la hirotonia sa întru episcop la Carloviț, a prezidat Adunarea națională de la Blaj din 3/15 mai 1848, împreună cu episcopul unit Ioan Lemeni, deși acesta se va dezice, oficial, de hotărârile adoptate acolo, printr-o pastorală adresată credincioșilor săi, iar în cadrul Dietei de la Cluj, din mai 1848, va vota hotărârea de „unire” a Transilvaniei cu Ungaria revoluționară. Ca vicepreședinte al Adunării au fost aleși Simion Bărnuțiu și George Barițiu, iar între cei zece secretari s-au numărat și doi clerici: Timotei Cipariu de la Blaj și protopopul Ioan Popasu de la Brașov, viitorul episcop al Caransebeșului.

Două din cele 16 puncte ale „petiției naționale” adoptată atunci la Blaj priveau Biserica. Punctul 2, de pildă, cerea ca „Biserica română, fără distincție de confesiune, să fie și să rămână liberă, independentă de oricare altă Biserică, egală în drepturi și foloasă cu celelalte Biserici ale Transilvaniei”. Se avea în vedere faptul că la data respectivă Biserica Ortodoxă din Transilvania și Banat era subordonată Mitropoliei sârbe de la Carloviț, iar cea unită Arhiepiscopiei romano-catolice maghiare din Esztergom, deci nici una din

Bisericile românești nu se bucură de „independență” sau „autocefalie”. În continuare, prin același articol se cerea „restabilirea Mitropoliei române și a Sinodului general anual după vechiul drept, în care sinod să fie deputați bisericesti (clerici, n.n.) și mirenești; în același sinod să se aleagă și episcopii românești, liber, prin majoritatea voturilor, fără candidațiune. La aducerea aminte despre vechiul drept al românilor de a avea mitropolie și sinod general anual, s-a proclamat de popor mitropolia română transilvană cu aplauz unanim”. Era o declarație destul de ambiguă în favoarea unificării celor două Biserici; totuși, nu s-a intrat în detalii, nefind momentul potrivit pentru discuții pe această temă.

În cadrul aceleiași Adunări de la Blaj, a fost ales un „Comitet permanent” al românilor, cu sediul la Sibiu, care urma să fie prezidat de Andrei Șaguna. Între cei 25 de membri ai Comitetului se numărau și câteva nume bine cunoscute din rândul clerului: profesori de teologie de la Sibiu, protopopi și preoți din parohiile rurale (ca Sava Popovici Barcianu din Râșinari, viitor membru corespondent al Academiei Române sau Ștefan Moldovan din Pintiuc), alături de câțiva intelectuali ca Simion Bărnuțiu, vicepreședinte, Avram Iancu, Alexandru Papiu Ilarian, Aron Pumnul și alții. Din cele două delegații, alese tot atunci, pentru a prezenta împăratului și Dietei Transilvaniei hotărârile adoptate la Blaj, au făcut parte și numeroși slujitori ai Bisericii. Este adevărat că a doua delegație, condusă de episcopul Ioan Lemeni, nu și-a putut îndeplini mandatul, căci după cum era de așteptat, Dieta de Cluj, formată mai cu seamă din reprezentanții aristocrației maghiare, n-a ținut seamă de revendicările românești, ci dimpotrivă, la 30 mai 1848 a votat „unirea” Transilvaniei cu Ungaria. Câteva zile mai târziu, la 10 iunie, sub presiunea evenimentelor, „unirea” a fost sancționată și de împărat. Acest lucru a contribuit la agravarea conflictelor dintre românii și maghiarii din Transilvania.

Prima delegație, condusă de Șaguna, cu 50 de membri, de asemenea cuprindea cărturari de prestigiu, ca August Treboniu Laurian, George Barițiu, vicarul unit Alexandru Sterea Șuluțiu, viitor mitropolit al Blajului, protopopul Ioan Popasu de la Brașov și alții. Delegația a prezentat împăratului Ferdinand V doleanțele românești, în câteva memorii, după care, Șaguna (împreună cu Timotei Cipariu și protopopul ortodox Iosif Ighian din Zlatna și câțiva mireni) au plecat la Pesta, unde au încercat să prezinte și unor miniștri maghiari revendicările românești, mai cu seamă cele cu caracter social.

Din nefericire, menținerea vechilor privilegii ale aristocrației maghiare, la care se adăugă o serie de arestări din rândul românilor, chiar masacre ale țărănilor noștri, cum au fost cele de la Mihai și Luna, au agravat tensiunile interetnice și au dus la convocarea celei de-a treia Adunări românești de la Blaj, în septembrie 1848, la care au participat mii de români, înarmați și organizați militarmente. Adunarea a cerut încetarea execuțiilor, desființarea iobăgiei, anularea hotărârii de anexare a Transilvaniei la Ungaria, înființarea gărzilor naționale românești. S-a ales un nou „comitet național”, un adevărat guvern provizoriu românesc, cu cinci membri, condus de Simion

(Continuare în pag. a 4-a)

Pr. Prof. MIRCEA PĂCURARIU

„TELEGRAFUL ROMÂN” — epoca șaguniană

Coincidența face ca la aniversarea a 150 de ani de la Revoluția din 1848 să comemorăm și împlinirea a 125 de ani de la trecerea în eternitate a mitropolitului Andrei Șaguna, cel care, împreună cu episcopul unit de la Blaj, Ioan Lemeni, a condus Adunarea națională a românilor de pe Câmpia Libertății, din 3/15 mai 1848, precum și o delegație de 30 de membri, care să prezinte Curții din Viena doleanțele națiunii române din Transilvania, formulate la acea istorică adunare.

Aspectul acesta al activității pe tărâm politic-național al ilustrului bărbat este pus în evidență chiar în prezentul număr al „Telegrafului Român”, motiv pentru care nu vom stăruia asupra lui.

Dorința noastră este de a ne opri la un alt aspect al atât de cuprinzătoare misiuni a mitropolitului Andrei Șaguna și anume — la cel al activității sale pe plan cultural, dar și aici numai la inspiratul gând ce l-a avut de a înființa un organ de presă, pe care l-a folosit pentru apărarea intereselor naționale, culturale și bisericesti ale românilor transilvăneni. Acest organ este „Telegraful Român”, care a apărut în 1853 și este până azi singurul ziar cu cea mai îndelungată apariție neîntreruptă din România.

Ziarul poartă și va purta mereu pe frontispiciul său, ca pe un blazon de mare cinste, numele întemeietorului său, al celui care l-a gândit și l-a menținut să fie nu numai un factor de cultură ci și apărătorul intereselor legitime ale românilor transilvăneni și sprijinitorul lor în păstrarea neștirbită a tezaurului credinței strămoșești.

Alături de „Gazeta de Transilvania”, redactată începând cu 1838, de către Gheorghe Barițiu, la Brașov, de „Albina”, care a apărut la Viena, cu sprijinul material al familiei Mocioni, începând cu 1866 și de „Tribuna”, care începu să apară la Sibiu, în primăvara anului 1884, „Telegraful Român” a adus servicii neprețuite cauzei naționale.

Împreună cu aceste ziare de mare anvergură politică și culturală, „Telegraful Român”, a izbutit să-i țină strâns grupăți pe cititorii români în jurul steagului purtat de Partidul Național Român din Transilvania.

După cum apreciază un reputat istoric și dascăl transilvănean, „fără necontenită luptă, ofensivă și defensivă, de fiecare zi și fiecare ceas, a redactorilor acestor ziare, cu anevoie ar fi ajuns românii ardeleni la înfăptuirea idealului de unitate națională de la 1 Decembrie 1918” (vezi Dr. Ioan Lupăș, Contribuțiuni la istoria ziaristicii românești ardelene, Sibiu 1926, Editura „Asociațiunii”, p. 25).

Prin tot ce s-a scris în paginile acestor periodice, s-a reușit aproape pe nesimțite să se strecoare în cugetele cititorilor ideea unității naționale și să li se însuflească, ca prin luptă, muncă și trezvie să-și pregătească un viitor mai fericit.

Restrângându-ne reflecțiile numai la publicația șaguniană „Telegraful Român” vom constata că programul pe care i l-a alcătuit însuși întemeietorul lui, a vizat permanent astfel de idealuri precumpănitoare. Astfel, în binecunoscuta „Prenumeratiune” (Expunere de principii care vor ghida activitatea redacțională), alcătuită de Șaguna împreună cu primul redactor Aron Florian, la 8 decembrie 1852, deci cu aproximativ o lună înainte de apariția primului număr, se stipula că menirea ziarului va fi aceea: „de a împărtăși poporului român din politică, industrie, comerț și literatură, idei și cunoștințe practice, potrivite cu timpul și amănatele trebuințelor lui; a-l învăța ca să-și cunoască pozițiunea și drepturile ce i se cuvin în stat; a-l lumina asupra înteselor, care privesc viața privată și publică a lui și a-i mișca (stimula, n.n.) activitatea puterilor fizice și morale; a da direcțiune spiritului către tot ce contribuie la înaintarea și dezvoltarea sa și a-l convinge că numai prin îmbunătățirea stării sale materiale și morale poate ajunge la cultură și fericire... Această tendință, ce „Telegraful Român” nu o va pierde niciodată din vedere, va sta în cea mai strânsă legătură și armonie... cu paza cea sfântă a dreptului... cu ținerea strictă a ordinii și cu respectul religiozității și omeniei” (Prenumeratiunea va fi publicată în „Telegraful Român” abia în nr. 74 din 1887, împreună cu necrologul lui Aron Florian).

Am ținut să menționăm aceste prevederi programatice pentru a sublinia modernitatea lor și caracterul de înaltă responsabilitate pe care i l-a imprimat Șaguna, încă de la început „Telegrafului Român”.

(Continuare în pag. a 4-a)

Pr. prof. DUMITRU ABRUDAN

H Y P E R I O N

Flacăra geniului arde în inima fiecărui popor. O astfel de flăcără a fost M. Eminescu, una din cele mai strălucite minți din câte a produs poporul nostru. I. Slavici, prietenul și biograful poetului, mărturisise:

„Cel mai de căpetenie lucru pentru el era lectura (...). Stăpânit de o neastâmpărată sete

■ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○

Lui Eminescu

Cântă codrul nume drag:
Mihai — dorul cel pribeag.
Ochi par adânci genuni
De lumini și de minuni
Din leagăn străvechi al lumii —
Fir adus de raza lunii.
Gândul haosului pătrunde
Cu luceafărul din unde.
Lumea mică, lumea mare
Stăruie pe-a lui cătare,
Cu scânteia geniului,
Cu durerea dorului,
Pe sub floarea teiului.
Nu-i pădure să nu-l știe
Pe întinsa Românie.
Legănăta „floare-albastră”,
Mândră pasăre măiastră.
Mihai, lacrimă de dor,
Gând deschis spre viitor.
Mihai, mândră ne cunună,
Ram din glia cea străbună,
Doinitor, privighetor,
Cânt-adânc Iermecător.

LUDMILA MODVAL

de știință, el studia mereu și nu era nici o ramură de știință omenască pe care nu ținea s-o aprofundeze. Mereu se simțea încă om neisprăvit, mereu îi dădea silința de a se desăvârși...”. Sigur, era însetat de cunoaștere! Veronica Mică nota și ea: „... eu (...) am cunoscut pe Eminescu în cea mai splendidă epocă a vieții sale intelectuale.”

T. Maiorescu însuși îi scria poetului, în 1884, la Viena, că la întoarcerea în țară: „... mai încălzește-ne mintea cu o rază din genul d-tale poetic, care pentru noi este și va rămâne cea mai înaltă încorporare a inteligenței române.” Iar în studiul: Eminescu și poezia lui (1889), criticul continua: „Eminescu e un om al timpului modern, cultura lui individuală stă la nivelul culturii europene de astăzi. Cu neobosită lui stăruință de a ceti, de a studia, de a cunoaște, el își înzestra fără preget memoria cu operele însemnate din literatura antică și modernă...”

Și toți cei care l-au cunoscut au avut aceeași impresie: cultură vastă, inteligență și memorie extraordinară. Să ne gândim numai la cele scrise despre poet de I.L. Caragiale.

Dintre eminescologii care au scris despre biografia intelectuală a poetului, reținem, în continuare, numai doi: „Poetul a putut fi un nonconformist (...), dar mai

presus de orice, el a fost un om în căutarea permanentă a bogăției spirituale”. (D. Popovici).

„Acest om [a fost] înzestrat cu cultura cea mai adâncă și care arată competența unui specialist în atâtea ramuri ale științei (...).” (T. Vianu).

Nu există calitate pe care omul să o preuiască mai mult în viață decât strălucirea minții lui. Acest lucru se poate realiza și printr-o bogată lectură.

M. Eminescu spunea: „Citește! Cîntă mereu creierul tău va deveni un laborator de idei și imagini din care vei întocmi înțelesul și filozofia vieții”.

Ideea de la care trebuie să plecăm întotdeauna este că M. Eminescu nu a fost numai poet și gazetar, ci și un mare învățat. El a dat, de altfel, la vremea lui, încredere deplină în forțele intelectuale ale țării, contribuind efectiv la progresul literaturii noastre, a poeziei și a limbii poetice românești.

Căci nimic nu reprezintă impietate din ceea ce intră în aura marilor personalități, când este vorba de cercetarea în amănunt a biografiei lor, mai ales a lui M. Eminescu, a cărui viață a fost

(Continuare în pag. a 2-a)

(Fragment din comunicarea la Colocviul de revuistică, 28 aprilie 1998, ținut la Satu Mare).

GRAȚIAN JUCAN

Mitropolitul Andrei Șaguna și Brașovul

Oamenii mari se nasc pentru vremuri mari sau vremurile mari își formează oameni pe măsura lor, încât la cotitura drumurilor istorice s-au ivit eroii faptelor mari, care au păstrat corabia existenței, strecurând-o printre tancurii scaldăți de furtuni învrăbite, devenind astfel nume nemuritoare pe altarul existenței noastre istorice.

Acum, la 150 de ani de la revoluția pașoptistă, gândindu-ne la memoria marelui ierarh Andrei Șaguna, de numele căruia se leagă frământatele evenimente ale veacului trecut, firește că a vorbi despre Șaguna și Brașovul, înseamnă să înțelegem semnificația pe care a avut-o întâlnirea dintre un titan și ogorul frământărilor sale și al roadelor sale. În tot timpul, cât pronia i-a hărăzit popas arhieresc în scaunul Sibiului, Brașovul i-a simțit căldura și grija părintească. Cât de semnificativ este faptul că, a doua zi după ce a fost instalat

pe scaunul arhieresc, la 6/18 februarie 1848, scrie protopopului Ioan Popazu la Brașov, între altele: „O nouă cale așadar s-au deschis înaintea mea, pe care pentru binele și folosul Domniilor Voastre... îmi caută a călători...” solicitând „să alegeți din mijlocu-vă vreo câțiva bărbați în care veți avea deplină încredere și pe aceștia să poftiți a-i îndrepta încoace... să aflăm măsuri a împlini cele de lipsă...”. Protopopul Popazu alcătulește o delegație, având în frunte pe noul notar al bisericii, în persoana avocatului Ioan Bran (singurul avocat român în Brașov) și la întoarcere, nu numai că trimite noului episcop 2500 fl. m.c. pentru a acoperi necesitățile noii episcopii, dar la 28 martie '48, în fruntea a 400 de români din Schei, Ion Bran, pătrunde în Casa Sfatului brașovean, cerând res-

(Continuare în pag. a 3-a)

Prof. VASILE OLTEAN

Începuturile culturii românești la Muntele Athos

Documentele athonice adevărate prezintă elementului românesc la Muntele Athos încă din secolul al IX-lea, prin prezența vlahilor sud-dunăreni. Mari crescători de oi păstrând cu turmele până în preajma mănăstirilor, tulburând viața călugărilor, încât împărații bizantini, ca Vasile I Macedonianul (867—886), Leon VI Înțeleptul (886—912) și Constantin IX Monomahul (1042—1055), sunt nevoiți să intervină prin decrete, spre a statornici linște. În anul 1142, actele Mănăstirii Zografu menționează chiar nume românești, ca Ioan Vlahul, Ștefan Vlahul și Eudochia Vlahoianul, iar la Mănăstirea Hilandar era un mare număr de vlahi, pentru care funcționa un preot.

Din a doua jumătate a secolului al XIV-lea, documentele atestă existența la Muntele Athos a unor monahi din Țara Românească. Astfel, în anul 1369 era la Cutlumuș protopopul Mihail, împreună cu fratele său Iacob, iar egumenul Hariton, prin Testamentul din 1370 dispunea ca, alături de ei, să fie primiți și alți monahi. Mihail, în călugărie Melchisedec ieromonahul, ajunge egumen al Mănăstirii, fiind menționat categoric, în anul 1375.

Ulterior, mărturiile scrise relatează sporadic despre prezența altor monahi români în mănăstirile athonice, cum este monahul Cosma, ajuns protos al Sfântului Munte și pomenit în anul 1452. Primind 15.000 aspri de la voievodul Vladislav II (1448—1456), întemeiază o chilie, care va fi transformată mai târziu în Schitul Sfântul Ilie.

Încă din secolul al XV-lea, la Muntele Athos, călugării români au început să manifeste preocupări culturale. Se știe că, un monah anonim copia un Nomocanon în Mănăstirea Pantelimon, monahul Filip scria din porunca voievodului Ștefan cel Mare (1457—1504), iar monahul Visarion, ucenicul mitropolitului Teoctist II al Sucevei (1508—1528), copia Comentariul la Cartea

lov, în Mănăstirea Zografu. De asemenea, monahul Eustatie studia la Muntele Athos, fiind trimis de conducerea Mănăstirii Putna, prin secolele XV—XVI. Tot la Mănăstirea Zografu, doi monahi din Țara Românească, Pavel și Erem, copiază un Tetraevanghel, în anul 1562, iar monahul Chiril Hluboceanu, din Moldova, scria manuscrise liturgice, în secolul al XVII-lea.

La Muntele Athos, numărul monahilor români sporește în secolul al XVIII-lea, mai ales după anul 1740. De atunci, cultura românească începe o nouă epocă de înflorire în „Grădina Maicii Domnului”. Cultul divin se va oicia în limba română; monahii cunosători ai limbilor slavona și greaca vor traduce opere patristice și liturgice pentru comunitățile românești, iar calligrafii le vor multiplica, realizând manuscrise de o rară frumusețe artistică.

Un rol hotărâtor, pentru afirmarea culturii românești la Muntele Athos, l-a avut Cuviosul Paisie Velicicovski (1722—1794). Originar din Ucraina, trăiește o bogată experiență monahală în câteva schituri din Principatele române (1743—1746), când învață și limba română; cunoaște pe marele stareț Vasile de la Poiana Mărușului și descoperă spiritualitatea monastică de influență athonică. În scopul realizării monahului desăvârșit, pleacă la Athos; acolo începe revizuirea vechilor traduceri slave a operelor Sfinților Părinți, după originalul grecesc, formând o adevărată mișcare culturală, numită „curentul paisian”, de care beneficiază în primul rând monahii athonici. Din această perioadă, sunt cunoscute discuțiile, purtate prin corespondență, între Cuviosul Paisie și starețul Athanasie de la Cavsovalia, român de origine, privind viața monahală, în care au fost antrenați numeroși monahi greci, bulgari și ruși, contribuind la reafirmarea și statornicirea tradiției chinoviale a monahismului ortodox. Sub îndru-

marea lui Paisie, se fac primele traduceri în limba română. Astfel, într-un manuscris din anul 1763, care cuprinde Rânduiaua pentru cei răpasați și Slujba Pocrovului, traducătorul precizează că: „Acesta slujbă a Pocrovului s-au tălmăcit de mine, micul între călugări, Isaiia Neamț, cu blagoslovenia starețului meu Paisie, în anul 1721. Și s-au tălmăcit de pe limba slovească întru cea românească, întru cel cu sfințenie numit Munte al Athonului”.

De la Schitul Sfântul Ilie, unde activa obște pașiană, flacăra culturii românești trece la Schitul Lacu, fondat în secolul al XVIII-lea de starețul Daniil, ucenicul Sfântului Paisie. Și aici, slujbele bisericești se oficiau în limba română, iar monahii cărțurii traduceau și copiau scrieri liturgice și de spiritualitate. Din anul 1845, se pă trează Slujba Cuvioșilor din Athos, transcrisă de duhovnicul Leontie.

La începutul secolului al XIX-lea, în Mănăstirea Sfântul Pavel desfășurau o intensă activitate culturală românească doi monahi distinși din părțile Olteniei: ieromonahul Ștefan Tismăneanu care, în anul 1814, copiază un bogat Miscelaneu de literatură monahală, și arhimandritul Chiriac Rămniceanu. Acesta, pe lângă numeroase manuscrise copiate, compune chiar unele lucrări originale. Iar pe la mijlocul secolului, ieromonahul Iosif, român stabilit în Schitul Cutlumuș, copiază următoarele manuscrise liturgice: Slujba Sfântului Ioan Gură de Aur, Apostolul și Canoanele

Troisnice. De asemenea, din anul 1854 se păstrează două manuscrise, Cuvinte foarte fotositoare și Vedenia unui monah din Muntele Athos, scrise de schimonahul Dosoftei din Schitul Prodromul.

Cultura românească din Muntele Athos este îmbogățită de un distins monah, arhimandritul Calinic Boțan, călugărit la Mănăstirea Neamț și închinoviat la Xiropotamu. Cunoscând temeinic limba greacă, face numeroase traduceri. Astfel, în anul 1856, la cererea conducerei Schitului Prodromul, traduce Viața și Slujba Sfântului Acachie Cavsovalivului și Cuvânt de învățătură a Sfântului Macarie, iar un manuscris păstrat în Biblioteca Academiei Române, care cuprinde o serie de acatiste, rugăcuiri și învățături bisericești, arată că: „S-au introdus din limba elinească pe romanie de mine smeritul, arhimandritul Calinic Boțan, din sfânta Monastire Xiropotamu, la 1865, ianuarie 12”.

După fondarea Schitului Prodromul, la mijlocul secolului al XIX-lea, cultura românească de la Muntele Athos intră într-o nouă fază, superioară. Ea va fi sprijinită și încurajată de egumeni luminați, sub îndrumarea cărora vor activa monahi vrednici, calligrafi, miniaturisti, poliglofi și autori de opere originale, făcând din acest așezământ monahal un adevărat focar de cultură și spiritualitate, apreciat de numeroși intelectuali care l-au vizitat în decursul unui secol și jumătate.

Arhim. VENIAMIN MICLE

Gheorghe Nemeș și Valeriu Chișiu, BISERICA DIN HOMOROG, Colecția Patrimoniu spiritual, Editura Lumina, Oradea, 1998, 96 pag.

Semnalăm apariția unei interesante monografii parohiale, având ca autori pe preotul Gheorghe Nemeș din Oradea și harnicul intelectual bihorean Valeriu Chișiu, primul fost paroh în Homorog, iar al doilea fiind fiu al satului.

Strădania celor doi a fost sprijinită material de un mărinimos sponsor cunoscut și din alte ocazii similare de susținere a acului cultural și bisericesc, inginerul Teodor Cladovan, fiu și el al satului Homorog.

Și-a adus contribuția la conturarea aspectelor vieții culturale și muzeistice a parohiei și benevolul cercetător Florian Dudaș, din Oradea.

În ce-l privește pe părintele Gh. Nemeș, cartea la care ne referim este o nouă monografie pe care a alcătuit-o, prima fiind a Parohiei Oradea-Vii C.F.R., „Biserica Albastră”, pe care o păstorește în prezent.

Așadar, avem două modele reprezentative: o monografie a unei parohii urbane și alta a unei parohii rurale.

Ceea ce ne-a determinat să semnalăm apariția acestora este dorința de a stimula voința și a altor preoți, ca și ei să procedeze la fel.

Bine știind că, în general azerile românești s-au constituit și ordonat în jurul lăcașurilor de cult, n-ar fi lipsit de importanță a fiecare preot să aibă drept preocupare și alcătuirea unei monografii a parohiei pe care o păstorește. Din fericire, exemple similare există și în trecutul mai îndepărtat sau mai apropiat. În-

săși monografia la care ne refe-

Pr. prof. DUMITRU ABRUDAN

Pogorârea Duhului Sfânt

(Urmare din pag. 1)

clar: „Cu adevărat ești dintre ei, căci ești și galileean și vorbirea ta se aseamănă” (Marcu 14, 70), adică al un galileean specific provinciei de unde venea Iisus. De exemplu, cum ar fi la noi: grai ardelenesc sau grai moldovenesc. Există mici lucruri specifice care se deosebesc și după care se cunosc îndată: tu trebuie să fii ardelen, tu trebuie să fii moldovean, și cei care cunosc cât de cât nu dau greș niciodată. Așa i s-a întâmplat și lui Petru care s-a lepădat de trei ori: „Nu cunosc pe omul acesta”... (Matei 26, 74), ... „Omul, nu știu ce spui...” (Luca 22, 60), nu sunt cu El. Uitaseră pesemne, nu numai el ci și ceilalți, uitaseră că a treia zi va învia.

La picioarele Crucii nu a rămas decât Maica Domnului și cel mai tânăr și iubit dintre ucenici, Apostolul Ioan: „Deci Iisus văzând pe mama Sa și pe ucenicul pe care îl iubea stând alături, a zis mamei Sale: Femeie, iată Fiul tău Apoi a zis ucenicului: Iată mama ta” (Ioan 19, 26—27).

Mântuitorul le-a spus de multe ori, mă voi întoarce la Tatăl, și apoi le-a spus: nu vă îngrijorați. Vă voi trimite vouă pe cineva, voi trimite pe Mângâietorul, pe Duhul Sfânt care vă va învăța pe voi toate: „Eu voi ruga pe Tatăl și alt Mângâietor va să vă dea vouă, ca să fie cu voi în veac” (Ioan 14, 16), și spune tot Ioan mai departe: „Duhul Adevărului, pe care lumea nu poate să-l primească, pentru că nu-l vede, nici nu-l cunoaște; voi îl cunoașteți, că rămâne la voi și va fi în voi” (14, 17).

Ne aflăm astăzi la cincizeci de zile după Înviere. De aceea sârbătorirea se și numește Cincizecime. La zece zile de la Înălțare, Mântuitorul, potrivit făgăduinței, trimite apostolilor pe Duhul Sfânt. Îl face decoperit pe Duhul Sfânt, cea de-a treia persoană a Sf. Treimi. Sf. Treime se descoperise încă de la botez, când Fiul era în apă, Sfântul Duh era în chip de porumbel deasupra Lui, iar Tatăl din cer a spus cu voce tare, care s-a auzit de toți cei prezenți: „Acesta este Fiul Meu cel iubit întru care am binevoit”. (Matei 3, 17).

De ce îl trimite din cer pe Mângâietorul? Ca să-i mângâie după Înălțare Sa la cer, spunându-le: nu veți rămâne singuri. Eu mă înalț la cer, și s-a și înălțat în văzul tuturor: „Deci, înălțându-se prin dreapta lui Dumnezeu și primind de la Tatăl făgăduința Duhului Sfânt, L-a revărsat pe Acesta, cum vedeți și auziți voi acum” (Fapte 2, 33), dar Vă va trimite pe Mângâietorul care vă va învăța pe voi toate, și veți vedea ce tălc adânc ascundeau acestea toate, iar Duhul Sfânt și-l învăța pe voi toate. „De asemenea și Duhul vine în ajutorul slăbiciunii noastre căci nu știm să ne rugăm cum trebuie, ci însuși Duhul se roagă pentru noi cu suspine negrăite” (Romani 8, 26). Acest Duh Sfânt a cărei pomenire o facem în fiecare an la Cincizecime, pogorându-se peste apostoli este același care era deasupra capului Mântuitorului la Botez, numai că de data aceasta pogorâră asupra apostolilor în chip de limbi ca de foc.

Sfânta Treime fusese prin urmare revelată, fusese descoperită încă de la facerea lumii. Sfântul Duh este acela care lucrează, și a lucrat îndeosebi în proroci. Este acela care dă Harul Sfinților, harul deosebit care se dă preoților la hirotonie. Este Duhul sfinților pe care îl invocăm, pe care îl rugăm noi să se pogoare ori de câte ori începem o rugăciune sau mai ales Sf. Liturghie.

Duhul Sfânt, se spune printr-un termen teologic, se dobândește, se înnoiește prin binecuvântarea lui Dumnezeu, prin lucrarea preoțescă și bineînțeleș și prin voința oamenilor, prin viața lor duhovnicească deosebită, prin fapte bune la care adăugându-se harul lui Dumnezeu și credința, căpătăm mărturia în viața de aici și în viața de dincolo. Se povestește că un răvniitor întru cele ale credinței, al cărui nume îl știm pentru că a rămas o scriere referitoare la viața Sfântului Serafim de Sarov, și anume un răvniitor care și-a scris memoriile, numit Motovilov s-a prezentat odată la Sfântul Serafim și-l întreba despre Duhul Sfânt. Ce-i acela Duhul Sfânt? Se simte oare Duhul Sfânt? Atunci sfântul care era un om cu totul deosebit, plin de har i-a spus la un moment dat: uită-te la mine, și nu s-a mai putut uita, pentru că sfântul era în totalitate acoperit de o lumină orbitoare. Se prefăcuse într-o lumină orbitoare și apoi a spus: atinge-te de mine. Când a dat să se atingă și-a retras repede mâna pentru că ardea, ardea ca și focul, ca și cum ar fi pus mâna pe jar. Iată aceasta însemnă a avea Duhul Sfânt, care se descoperă uioră din când în când și mai cu seamă celor care au înfăptuit.

Deci această a treia persoană a Sf. Treimi, persoana Duhului Sfânt o prăznim cu toții în Duminica Cincizecimii, revelată, descoperită în istorie, corroborată și ea în chip evident, și evidențiată care poate fi demonstrată prin fapte. Acest eveniment îl sărbătorește Biserica Ortodoxă astăzi.

Apostolii, după porunca Mântuitorului, erau toți întru așteptare. Așteptau, după spusele Mântuitorului, pe Mângâietorul. Deci erau cu toții adunați într-o încăpere, încă plini de frică, după toate evenimentele care avuseseră loc. Mai ales că la Ierusalim erau veniți evrei din toate părțile lumii, având loc o mare sărbătoare de-a iudeilor. Și stând ei acolo, încă mai tremurau de frica iudeilor, la un moment dat au auzit un zgomot, dar important este că zgomotul acesta nu l-au auzit numai ei, ceea ce însemnă că faptul s-a petrecut cu adevărat. Nu era numai o impresie a lor, au auzit și cei care erau în piață, cei care erau în jurul casei unde se aflau ucenicii și în tot

HYPERION

(Urmare din pag. 1)

atât de tragic ultragiată de destin. Despre el și opera lui s-a scris foarte mult, bibliotecii întregi, așa că numai alcătuirea, fie și numai a bibliografiei bibliografică eminescienă, pune pe cercetător în fața a numeroase dificultăți. Orice criteriu riscă să nu fie riguros respectat. „Bibliografia — spunea Perpessicus — e o disciplină severă, exigentă, dărnă în bucurii...”

Publicarea aproape integrală a ediției naționale (Opere, în 16 vol., 1939—1993) constituie punctul de plecare în studierea, în continuare a poetului.

Edițiile poeziilor poetului au fost înregistrate în Bibliografia Mihai Eminescu, 1866—1970, volumul I, Opera, E.A., București, 1976, volum colectiv, susceptibil de corectări și completări, care s-au și făcut.

În poeziile sale, M. Eminescu este poetul tinereții, al dragostei; el cântă durerile și bucuriile inimii omenite, trecutul național și mișcările cosmice, culminând cu Scrisorile și Lucașul.

După T. Maiorescu, eminescologul interbelic (sec. XX) au revelat conștiința românești pe M. Eminescu ca mare poet, ținând către simbolul suprem: poet național (G. Călinescu în 1941 și 1964; Gh. Ciompec în 1983), prin analizele și sintezele excepționale efectuate asupra operelor sale.

Publicațiile: Baletulul „Mihai Eminescu” (1930—1944), Caletetele Mihai Eminescu, 6 vol. (1972—1985) și colecția „Eminesciana”, inaugurată în 1974 și publicată de editura „Junimea” din Iași, ajunsă acum la aproape 60 de volume, arată prețuirea acordată poetului. Să mai amintim de volumele antologice și omagiale, albumele etc., tipărite în cursul timpului de exegeții poetului, de traduceri ale poeziilor sale în diferite limbi străine ori de cărțile scrise de străini?

O bibliografie eminesciană cât mai completă nu se poate realiza astăzi de un singur om, dovadă abundanța scrierilor despre

poet, ci trebuie să fie o lucrare colectivă, o contribuție la un monument național. Cercetări bibliografice curente pot întocmi bibliotecile județene din țară, utile pentru cercetătorii actuali și viitori. Acum nu există în cultura română o publicație specială dedicată poetului.

Intr-una din reflexiile sale, M. Eminescu scria: „Poeti se găsesc foarte rar — politici cât frunza și iarba (...). Un om medocru poate fi un politic mare în împrejurări date, dar un om medocru nu va fi sub nici o împrejurare un poet mare”.

În activitatea sa publicistică, poetul a arătat de multe ori rolul religiei și importanța Bisericii. „Biserica răsăriteană — sublinia el — e de optprezece sute de ani purtătoare elementului latin de pe lângă Dunăre. Ea a stabilit și unificat limba noastră într-un mod atât de admirabil! Încât suntem singurul popor fără dialecte propriu-zise; ea ne-a ferit în mod egal de înghițirea prin poloni, unguri, slavi, tătari și turci, ea este încă astăzi singura armă de apărare și singurul sprijin al milioanele de români care trăiesc dincolo de hotarele noastre”.

M. Eminescu este astăzi în cultura română o instituție națională, iar eminescologia o știință. Publicarea bibliografică eminescienă, în volume, s-ar putea dovedi incalculabilă ca valoare și va fi nu numai un factor de cultură, ci și cel mai mare monument ridicat poetului.

O revistă permanentă însă, care să adune anual datele bibliografice privitoare la poet, este imperativ necesară, atât pentru noi, cei de azi, cât, mai ales, pentru cercetătorii care vin. O astfel de publicație ar înțepine și cultul pentru marele poet, a cărui flacăra arde în sufletul românesc.

De aceea, aici și acum, vom spune și noi, că ea se va putea realiza cândva despre Molière:

„Nimic nu-i lipsea gloriei lui, el singur lipsea gloriei noastre!”

SFINȚII APOSTOLI PETRU ȘI PAVEL

În fiecare an, la 29 iunie, Biserica noastră drept-măritoare serbează pomenirea celor ce sunt între apostoli mai întâi pe scaun șezători și lumii învățători, Petru și Pavel (troparul zilei). Șirul celor 12 apostoli ai lui Hristos începe cu „cel dintâi, Simion, ce se zice Petru” (Matei 10, 2). Andrei, numit de Greci „cel întâi chemat”, de îndată ce l-a cunoscut pe Iisus, l-a căutat cu insistență pe Simon, fratele său. Aflându-l, l-a dus la Iisus, care văzându-l i-a zis: „Tu ești Simon, feciorul lui Ionă, tu te vei numi Chefa, în tâlcuire Petru”, adică „tare ca piatra” (Ioan 1, 43). Era aceasta îndată după botezul lui Iisus în Iordan; Iisus nu și începuse activitatea mesianică în popor. La rândul său, Pavel, ultimul intrat în rândul apostolilor, nu l-a cunoscut pe Iisus, în trup, în cei trei ani și mai bine, în care Iisus a propovăduit pe pământ.

Petru era de meserie pescar din Betsaida, orașul pe țărmul Mării Tiberiadei și era căsătorit. Petru, împreună cu Andrei, s-a retras în Capernaum, la meseria de pescar. Cu ocazia pescuirii minunate, Petru a căzut în genunchi, la picioarele lui Iisus și i-a zis: „Doamne, du-te de la mine că sunt om păcătos” (Luca 5, 8). I-a chemat atunci Iisus pe Petru și Andrei, cu cuvintele: „Veniți după mine și vă voi face pe voi pescari de oameni, iar ei lăsându-și mrejele, numădeacă au mers după dânsul” (Matei 4, 19—20). De acum, Petru l-a urmat continuu pe dumnezeiescul Învățător, pe care — în numele tuturor apostolilor — avea să-l mărturisască a fi „Hristosul, Fiul lui Dumnezeu celui viu” (Matei 16, 16). Împreună cu Iacob și Ioan, a fost prezent pe Muntele Taborului, la schimbarea la față a Domnului Hristos. Aceiași trei au fost cu Iisus, la ceasul suprem de rugăciune, în Ghetsimani. În Betania, la cina cea de taină, Petru s-a legat pe sine, că dacă toți se vor sminti întru Iisus, el nu se va sminti niciodată. Cu toate acestea, în timpul patimilor lui Iisus, așa cum i se prezisese, mai înainte de a cânta cocoșul, de trei ori s-a lepădat de Iisus, spunând că nici măcar nu-l cunoaște pe omul acesta (Marcu 14, 71—72). În noaptea învierii lui Iisus, la vestea adusă de femeile mironosițe, Petru, frământat sufletește, a alergat la mormânt împreună cu Ioan și a văzut giulgiurile singure zăcând. În aceeași zi, cei 11 apostoli, împreună cu cei ce se țineau de ei, spuneau că a înviat Iisus și i s-a arătat lui Simon-Petru. La Marea Tiberiadei, în timp ce apostolii erau la pescuit, a venit Iisus și a stat pe țărm. Din mulțimea de pești ce au prins, au mâncat atunci, cu pâine Iisus și apostolii săi. Cu această ocazie, Petru și-a mărturisit dragostea sa și devotamentul său față de dumnezeiescul Învățător, fiind astfel iertat pentru întreita lepădare și reprimi în treapta apostolilor.

Fiind cel mai vârstnic între apostoli, Petru s-a bucurat de o meritată cinste înaintea lui Iisus. După pogorârea Sf. Duh asupra apostolilor, Petru a propovăduit cu convingere învățătura Evangheliei, ceea ce a condus la botezul a 3000 de oameni, care au constituit nucleul Bisericii creștine. La poarta Frumoasă a templului, apostolii Petru și Ioan au întâlnit un olog care aștepta milostenie. „Argint și aur nu am — a zis ap. Petru — dar ceea ce am îți dau. În numele lui Iisus Nazarineanul, scoală-te și umblă” (Fapte 3, 6). Ca urmare a tămăduirii minunate și a cuvântării ținută de Ap. Petru, s-au botezat încă 2000 de oameni. Văzând acestea, sinedrismii i-au dus pe Apostoli la judecată, la care Petru și Ioan au zis: „Noi nu putem să nu vorbim cele ce am văzut și am auzit... Trebuie să ascultăm de Dumnezeu mai mult decât de oameni” (Fapte 4, 20; 5, 29). Învățătorul Gamaliel le-a spus sinedrismilor să-i lase, că dacă lucrul acesta este de la oameni, se va nimici, dar de este de la Dumnezeu, nu veți putea să-l nimiciți; nu cumva să vă aflați în luptă chiar cu Dumnezeu (Fapte 5, 38—39).

Din Ierusalim, apostolii Petru și Ioan au fost trimiși în Samaria, pentru ca prin punerea mâinilor, să primească Duhul Sfânt, cei botezați în urma predicii diaconului Filip. Mari minuni s-au săvârșit prin Ap. Petru. În Lida, Enea, paralizic de 8 ani, s-a sculat de pe patul său și umbla. În Iope, a înviat-o din morți pe Tavita (= Căprioară), cu cuvintele: „Tavita, scoală-te!” (=Tavita, kumi) (Fapte 9, 40). În Cezareea, sutașul roman, Corneliu, împreună cu toată casa lui, a venit la credință și s-a botezat. În timpul persecuțiilor lui Irod Agripa împotriva creștinilor, din anul 44, Ap. Petru a fost pus în închisoare, de unde a scăpat în chip minu-

nat, printr-un înger. În anii 50—52, Ap. Petru a participat la sinodul apostolic de la Ierusalim. După doi ani, a lucrat — alături de Ap. Pavel — la întărirea bisericii din Antiohia. În continuare, a predicat cuvântul Evangheliei în Pont, Galatia, Capadocia, în Asia și în Bitinia, ajungând până în Babilon, prin care unii au înțeles a fi Roma. Despre ceea ce ar fi făcut Ap. Petru, în continuare, nu se știe nimic sigur. Tradiția spune, că în timpul persecuțiilor lui Neron, în ziua de 29 iunie a anului 67, Ap. Petru a murit moarte de martir la Roma, răstignit fiind pe cruce — la cererea sa — cu capul în jos, spre a vedea cerul, până în ultima clipă a vieții sale pământești.

Pe baza unei tradiții, însă fără bază istorică, rom-catolicii susțin că Ap. Petru ar fi fost de două ori în Roma și ar fi păstorit acolo ca episcop, timp de 25 de ani. Această tradiție contravine sensului misiunii încredințate de Iisus Apostolilor, cu cuvintele: „Mergând, învățați toate neamurile...” (Matei 28, 19). Ca urmare, fiecare apostol avea să desfășoare activitate misionară, în zona încredințată prin tragere la sorți, călcând pământul cu picioarele lor (după clasică expresie: per pedes apostolorum) și nu staționari, ca episcopi, în diverse metropole. „Și imi veți fi mie martori... până la marginea pământului” (Fapte 1, 8). Tradiția mai spune, că în timpul persecuțiilor lui Neron, Petru ar fi plecat din Roma, de teama de a fi ucis, dar în cale i-ar fi ieșit Iisus, pe care l-ar fi întrebat: Quo vadis, Domine? (Unde mergi, Doamne?), la care Iisus ar fi răspuns: Mă duc la Roma, să mă răstignesc a doua oară, Petru ar fi înțeles, că e de datoria lui să-l mărturisească pe Hristos. S-ar fi întors deci la Roma, spre a muri moarte de martir.

Istoria Bisericii ne spune, că la martiriul arhidiaconului Ștefan, de față era și un tânăr, numit Saul, la picioarele căruia, cei ce-l băteau cu pietre, și-au depus veșmintele lor (Fapte 7, 58). În cadrul prigoanei ce s-a iscat atunci asupra bisericii din Ierusalim, s-a înrolat și tânărul Saul, care intrând din casă în casă, îi târa pe creștini spre a fi închiși (Fapte 8, 1—13). În zelul lui împotriva creștinilor, Saul a solicitat împunătorie de la marele preot, ca mergând la Damasc, să pună mâna pe creștini și să-i aducă legați la Ierusalim. Pe drumul Damascului, o lumină dădă cer l-a învăluit pe Saul, care căzând la pământ, a auzit un glas grăindu-i: „Saul, Saul, de ce mă prigonești? Grea îți este să izbești cu piciorul în țepuși!” (Fapte 9, 1—5). Această viziune a marcat o dată decisivă în viața lui Saul; a fost punctul de plecare al unei profunde transformări în intimitatea conștiinței sale, cu un aport deosebit de important pentru viitorul creștinismului. Din acel moment a încetat de a mai persecuta Biserica și a ajuns apoi a fi Apostolul neobosit al lui Hristos. Rămăs fără vedere, timp de trei zile, în care nu a mâncat și nu a băut nimic, Saul a fost apoi botezat, spre a deveni „vas ales”, ca să poarte numele lui Hristos înaintea păgânilor și a fiilor lui Israel” (Fapte 9, 15). În acel moment a început viața sa creștină. Degrabat apoi, în sinagogi, a propovăduit pe Iisus, că este Fiul lui Dumnezeu. Pentru aceasta, iudeii voiau să-l omoare, dar a scăpat, lăsat fiind noaptea, într-o coșniță peste zidul Damascului. Venind la Ierusalim, s-a alăturat ucenicilor și a lucrat cu îndrăzneală pentru Domnul. Fiindcă iudeii căutau să-l omoare, Saul a fost dus la Cezareea și de acolo la Tarsus, localitatea din care era el. De aci s-a dus la Antiohia, unde — pentru prima dată — fiii Bisericii s-au numit „creștini” (Fapte 11, 26). De aici, după postire și rugăciune, prin darul Sf. Duh, lăsat a fost Saul să plece în prima sa călătorie misionară, căci chemat a fost de Iisus spre a fi lumină păgânilor, până la marginea pământului. Propagand creștinismul în insula Cipru, a botezat și pe proconsulul roman, Sergius Paulus, în cinstea căruia poate și-a schimbat numele din Saul în Pavel.

În a doua sa călătorie misionară, Ap. Pavel a vizitat comunitățile întemeiate în prima călătorie. De pe pământul Asiei Mici, chemat fiind prin vedenie, a trecut în Macedonia și Grecia. În Atena a cuvântat în Areopag și — ca urmare — însuși președintele acestei instituții supreme de cultură s-a botezat. În a treia călătorie misionară, a străbătut iar Asia și s-a oprit timp de doi ani și jumătate în Efes. De acolo, a străbătut Macedonia și Grecia și s-a întors la Ierusalim cu colecția de bani făcută printre creștini. La Ierusalim, prins fiind de iudei, a fost scos din mâinile lor de către soldații romani. A fost judecat și condamnat, dar s-a apărut, arătând că vina adusă era credința în învierea morților, ceea ce a provocat discordie între farisei și saducheii. A ajuns a fi închiis, timp de doi ani în Cezareea, dar ca cetățean roman a cerut să fie judecat de împăratul roman. Dus la Roma, a fost pus sub pază timp de doi ani, în care a și propovăduit Evanghelia. La judecată, a fost găsit a fi nevinovat și i s-a redat libertatea. În rest, se știe că în timpul persecuțiilor lui Neron, care a dat foc Romei, Ap. Pavel a murit moarte de martir, fiind decapitat, în aceeași zi de 29 iunie a anului 67, ca și Ap. Petru. De la Ap. Pavel au rămas 14 epistole, adresate unor comunități întemeiate de el și unora dintre ucenicii săi. De la Ap. Petru au rămas două epistole, adresate unor comunități din Asia Mică și — respectiv — celor ce „au dobândit prețioasa noastră credință în dreptatea lui Dumnezeu” (II Petru 1, 1).

Ap. Pavel a avut grijă să ne lase opinia sa, despre misiunea apostolatului ce i s-a încredințat: „Când cel ce m-a ales din pântecele maicii mele și m-a chemat prin darul său, bine a voit să descopere pe Fiul său intru mine, ca să-l propovăduiesc între neamuri, numădeacă — fără să mă sfătuesc cu nici un om” (Gal. 1, 15—16). Dumnezeu l-a desemnat pentru o chemare cu totul deosebită și de asemenea Dumnezeu i-a revelat pe propriul său Fi. Prin această revelație, Pavel a dobândit convingerea fermă, că Hristos a înviat din morți și a fost așezat de-a dreapta lui Dumnezeu-Tatăl și intervine pentru noi (Rom. 8, 34) (Ermoni V., Saint Paul et la prière, II-ème éd., Paris, 1907, p. 5—6). În mărturisirea despre sine, se vedește duhul smereniei, căci despre laudă, însuși s-a întrebat, zicând: „dar cui îi folosește?” (cui prodest?) (II Cor. 12, 1). Deși ultimul chemat la apostolie, a spus despre sine, că „întru nimic n-am rămas mai prejos decât cei mai de frunte apostoli” (II Cor. 11, 5).

(Continuare în pag. a 7-a)

Prof. PETRU DUMITREASĂ

Comunicat de presă

de Arhiepiscopie, din considerente de ordin istoric, național, cultural, spiritual, pastoral-misionar și de reprezentare într-un spațiu multiconfesional;

● S-a luat act de hotărârile Senatului Universității din București privind neregulile constatate la concursul de admitere din sesiunea septembrie 1997 de la Facultatea de Teologie Ortodoxă din București. Pentru evitarea pe viitor a unor situații similare, Sf. Sinod, în noul Regulament cadru al Facultăților de Teologie pe care l-a aprobat, a inclus precizări exprese privind coresponsabilitatea Bisericii și a Universității pentru învățământul teologic universitar;

● S-a aprobat noul Regulament al vieții monahale;

● S-a exprimat preocuparea Bisericii Ortodoxe Române pentru menținerea și sporirea rolului educației religioase în învățământul public;

● S-a luat act de progresul atitudinii Bisericii Greco-Catolice față de propunerea Bisericii Ortodoxe Române de rezolvare pe calea dialogului a litigiilor patrimoniale încă existente;

● Sfântul Sinod, cu convingerea că Ortodoxia reprezintă plină-nătaea Bisericii nedespărțite, a reafirmat hotărârea sa de a participa la mișcarea ecumenică, potrivit tradiției românești, ca semn al necesității mărturiei ortodoxe în contextul lumii creștine și al societății contemporane.

Ședința Sfântului Sinod a cuprins un moment de evocare a personalității Patriarhului Justinian Marina cu ocazia aniversării a 50 de ani de la instalarea sa ca Întâistător al Bisericii Ortodoxe Române, într-o perioadă zbuciumată a istoriei Țării, 1948—1977.

Biroul de Presă și Comunicații al Patriarhiei Române

Mitropolitul Andrei Șaguna și Brașovul

(Urmare din pag. 1)

pectarea drepturilor istorice pentru românii brașoveni. „Te autorizez — scria protonotarul brașovean August Rohl lui George Barițiu — să-i spui așa lui Bran că de va mai cuteza să răscăle pe poporul din Șchei, am să-l spânzur pe cel mai de aproape felinar ce-mi va fi mai la îndemână.”

Brașovenii se reintălesc cu ierarhul lor pe Câmpia Libertății de la Blaj și din cei 30 de reprezentanți (care au devenit 46) aleși pentru a prezenta împăratului de la Viena cele 16 puncte ale petiției românilor, 9 erau brașoveni (între care și protopopul Popazu și notarul Ioan Bran). În condițiile în care delegațiile de la Viena, Isburek, Buda și Cluj, înaintau și susțineau petițiile românilor, Șaguna cunoaște în deaproape dorințele românilor brașoveni și mai ales setea lor de a înființa un gimnaziu și de a reorganiza școlile românești elementare.

După revoluție marele ierarh este cel care le întinde o mână de ajutor. „Invoirea aceasta a obștilor noastre bisericesti (bisericele Sf. Nicolae și Sf. Treime) — scria Șaguna în 1851 ca răspuns la memoriul brașovenilor pentru înființarea gimnaziului — o am văzut și nu numai o laud în tot cuprins, ci încă o și binecuvânt.” Și binecuvântarea și-a dovedit-o prin repetatele demersuri făcute la înalta Curte din Viena pentru obținerea dreptului școlar. Personal oferă suma de 4000 fl. pentru a se cumpăra o casă destinată directorului școlar (în persoana lui Gavril Munteanu). „Acest gimnaziu — scria Șaguna, văzând elanul brașovenilor pentru ridicarea lui — este o coroaană a întregii trebi școlare în Ardeal. Astfel ajută Dumnezeu este cuget bun și unde puterile se știu întrebunța cu scumpătate și cu înțelepciune.”

Cu câtă bucurie în suflet trăiește și momentul punerii pietrei fundamentale pentru clădirea gimnaziului, începând cu anul 1852, prilej cu care oferă alte 2000 fl. și instituie suma anuală de 50 fl. pentru completarea salariului profesorilor și pentru procurarea manualelor. În 1853 vine la Brașov pentru a aduce personal știrea îmbucurătoare, că a obținut din partea statului recunoașterea oficială a gimnaziului: „Iubiților mei fii — declara Șaguna la sosire — am știut că va să aveți bucurie mare, am venit să mă bucur și eu împreună cu voi; primiți-mă și pe mine la ospățul bucuriei noastre.” Răsunau în acele zile în bisericile brașovene cuvântările ierarhului, protopopului Popazu și ale profesorilor de la gimnaziu. Ședințele reprezentanților celor două biserici — ale căror protocoale încă se mai păstrează în arhiva muzeului din Șchei — stabileau noi demersuri pentru ridicarea noului edificiu și mai ales promovarea învățământului gimnazial. Cu sprijinul lui Șaguna se obține din partea statului 40 000 fl. anual tocmai în anul 1856, când edificiul încă nu

era finalizat, iar gimnaziul primește și „dreptul de publicitate”. Tot cu sprijinul marelui ierarh, în 1864, după ce gimnaziul își ridică la 8 clase cursurile, obține dreptul de gimnaziu superior, în semn de prețuire Șaguna participă la primul examen de maturitate, apreciind la sfârșit: „Mulțumirea și mângăierea este mare în inimile bravilor brașoveni, căci văd cum institutul înființat prin zeul și sacrificiul lor înaintea și crește ca și Cedrii Libanului.”

Dorindu-și un institut de cultură pe măsura vremurilor și a gândirii sale, nu putea să nu-l înzestreze și cu manuale școlare, patronând și chiar sprijinind material publicarea „Gramaticii române” a directorului școlilor capitale brașovene, George Bellissimu (1859); „Scrierea lui Ion Crisostom despre preoție” a diaconului șcheian (viitorul protopop) Iosif Barac (1865); „Cunoștințe practice despre cultivarea grădinilor” a doctorului brașovean Pavel Vasici (1867), precum și „Biografia fericitei Macrina”, tradusă de Gavril Munteanu (1865).

Și în tot acest efort a fost secundat de înflăcăratul și tânărul protopop, Ioan Popazu, proaspăt absolvent al Universității din Viena, alături de care a bătat la portile împărătești din Viena în timpul revoluției.

Brașovul poartă cu recunoștință amintirea marelui ierarh în condițiile înființării „ASTREI”, colaborând chiar și la redactarea statutului cu brașovenii George Barițiu și protopopul Ioan Popazu. Cea de a doua manifestare a „Astrei”, având loc la Brașov, în iulie 1862, prezidată tot de mitropolitul Șaguna, s-a bucurat de un mare răsnet. Grație numeroaselor documente, precum și informațiilor din „Telegraful Român”, cunoaștem conținutul tuturor manifestărilor: primirea sârbătorească de la Vlădeni de către delegația brașoveană, (în frunte cu protopopul Ioan Popazu și președintele despărțământului „Astra” la Brașov (întâmpinat de profesorul Andrei Bârseanu), apoi popasurile de la Codlea, Ghimbav, Stupini, Săcele, unde popasurile ierarhului erau îmbrăcate în alai sărbătorec, așa încât ședința „Astrei” s-a transformat într-o sărbătoare populară, materializată și prin realizarea la Brașov a primei expoziții etnografice. „Să nu lăsăm, domnule Barițiu — i se adresa mitropolitul Șaguna publicistului George Barițiu — să apună „Asociațiunea”, să o susținem cu toate brațele, încât dacă s-ar întâmpla să pierdem, toate celelalte drepturi la câte năzuim, să rămănem cel puțin cu acest mijloc comun de cultură a limbii și a spiritelor.”

Oricât s-a vehiculat în literatura de specialitate și s-a făcut caz de anumite neînțelegeri dintre Barițiu și Șaguna, nu putem să nu apreciem mărturiile documentare care redau aceste raporturi bune puse în slujba neamului: „Știți Dumneavoastră — spu-

nea Barițiu, la prima ședință a Astrei de la Sibiu, prezentând Statutele Astrei — la constituirea Astrei a fost adunată floarea și lamura națiunii, cu mitropolitul și cu toți funcționarii înalți, în fruntea sa, redactorul însă al Statutelor ne-a fost mitropolitul Andrei Baron de Șaguna.” Iar în 1865, comentând gestul împăratului de la Viena de a primi delegația românilor condusă de mitropolitul Șaguna, ca „un bărbat prea meritat pentru tron și patrie, în care eu și toți românii greco-orientali avem deplină încredere”, Barițiu conchide: „Această laudă atât de semnificativă dată de Maiestatea Sa mitropolitului Andrei în termeni așa hotărâți se aude foarte rar din graiul unui monarh, dat numai unui beliduce eminent sau cătră un bărbat de stat cu merite extraordinare.”

Până și sașii brașoveni sunt impresionati de măreția acestui stăpân sufletesc a românilor, căci pictorul Friedrich Giesel de la gimnaziul Honterus din Brașov îi realizează un impresionant tablou pe pânză, în mărime naturală, tablou aflat astăzi în muzeul bisericii din Șchei Brașovului, „ca amintire — după cum spunea pictorul în actul de danie — pentru posteritate de acest bărbat deosebit de mare și că îndemnat pentru imitarea faptelor lui”.

Mitropolitul Șaguna le-a oferit brașovenilor numeroase asemenea îndemnuri, fapt confirmat de numeroasele adrese încă păstrate în arhiva muzeului din Șchei, pe care ierarhul însuși o recomanda, apreciind valoarea ei și obligându-i pe slujitorii bisericii să se ocupe de inventarierea ei.

Astăzi, în aceeași arhivă s-a format un „Fond Andrei Șaguna”, care include alături de sutele de circulare șaguniene, corespondența marelui ierarh cu protopopul Popazu, protopopul Alexe Verzea, preotul Petru Gherman s.a. precum și numeroasele sale cărți (peste 200), între care și mai multe exemplare din Biblia ilustrată în două volume tipărită la Sibiu (1858).

NOTE:

1 Sterie Stinghe, „Documente privilegiate la trecutul românilor din Șchei”, vol. IV, Brașov, 1903, p. 7.

2. George Barițiu, „Pagini alese din istoria Transilvaniei”, vol. II, Sibiu, 1980, p. 324.

3. Andrei Bârseanu, „Istoria școlilor centrale române gr. or. din Brașov”, Brașov, 1902, p. 78.

4. Idem, p. 109.

5. S-au editat în același an în broșuri, în parte sunt reproduse în Andrei Bârseanu... op. cit., p. 110, pasim...

6. Andrei Bârseanu, op. cit., p. 157.

7. Pamfil Matei, „Astra” 1861—1950”, Cluj, ed. Dacia, 1986, p. 43.

8. Rev. „Transilvania”, XXXIII, Sibiu, 1902, p. 131.

9. George Barițiu, op. cit., vol. II, p. 357.

10. Andrei Bârseanu, op. cit., p. 99.

Puncte de vedere*

„Botezul copiilor avortați ori pierduți“

Păstorul în Parohia Bălinești și în cele din jur: Grămești și Zamostea peste 50 de ani, după tradiția locală, am aplicat și „Botezul copiilor pierduți“, adică avortați, cu voce sau fără de voce. Nu mi-am pus problema dacă este canonic sau necanonic, considerând că înaintașii mei n-au făcut un lucru greșit. Chiar primii creștini se botezau în locul celor ce au murit înainte de-a primi botezul (vezi Faptele Sf. Apostoli).

În zona Siretului și-n părțile Dorohoiului și Botoșaniului, ca și în multe alte părți din țară, se practică „Botezul copiilor pierduți“, care trebuie privit ca un aspect în care Biserica, ca o mamă bună și înțeleațoară, și-a dat aprobarea.

În acest sens mă gândesc la copiii sufocați la o naștere foarte grea, la copiii morți după câteva zile de la naștere. Fiindcă enoriașii noștri nu sunt destul de bine informați ca să știe că botezul îl poate face și moașa și orice creștin în caz că, copilul se luptă cu moartea, pentru a salva sufletul copilului, precizăm acum lucrul acesta. Acest botez provizoriu se poate face nu numai cu apă ci și cu lut, țărână sau nisip, rostindu-se obligatoriu formula botezului: „Se botează robul (roaba) lui Dumnezeu (N) în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh Amin“.

Pentru aceasta s-a socotit de unii creștini că este necesar să ceară preoților salvarea acestor prunci pierduți în împrejurările amintite. Pentru că sufletul nu se poate pierde, înseamnă că el se întoarce la Dumnezeu care l-a dat și ca atare trebuie purificat și el de păcatul strămoșesc.

* Supratitlul: „Puncte de vedere“ aparține redacției și se vrea o invitație la dialog, pornind de la tema enunțată.

Un alt aspect al acestei probleme îl formează copiii pierduți de mamele lor, care nu acceptă să mai crească mai mulți copii, ce îngreiază bugetul familiei. De aceea s-a gândit și conducerea statului să aloce sume de bani, pentru a nu perturba echilibrul natalității. De la revoluție încoace, rata natalității a scăzut în mod destul de acut pentru țara noastră (8.000.000 avorturi). Acești copii nu pot fi condamnați prin reuzul de a li se acorda botezul. Părinții, și în special mamele lor, vor primi pedeapsa pentru crima de a fi dat morții odraslele lor. Dar, Biserica trebuie să-i primească în rândul celor ce se bucură de lumina botezului.

Tradiția locală a fixat ziua botezului copiilor pierduți, la 6 ianuarie — Botezul Domnului. După ce se oficiază Sf. Liturghie și după ce se săvârșește Aghiazma mare, urmează sfântirea bisericicii și a cimitirului, apoi se oficiază „Botezul copiilor pierduți“ dându-li-se nume Ion-Maria sau Ion-Ioana. Apoi se oficiază parastasul pentru copiii nou-botezați. Unii au morminte și cruce, alții n-au morminte și se botează la crucea de gheață din curtea bisericicii.

Un al treilea aspect este libertății introdus de epoca comunistă, în școli și în facultăți când fără frică de Dumnezeu, multe femei au trimis la moarte milioane de prunci în perioada de zămislire. Nici acești prunci nu sunt vinovați de moartea prematură, ci cei care n-au voit să-și asume datoria de mamă și tată în schimbul dorinței de a trăi o viață de huzur, departe de Dumnezeu și de Biserica. Acești părinți vor da seama înaintea Stăpânului vieții și al morții.

Avortul s-a liberalizat prin lege și toate fetele ce merg la discotecă, pot să-și facă de cap fără frică, căci doctorul le poate face avortul. Aceste ființe care n-au cunoscut nici binele și nici răul,

trebuie condamnate să trăiască în întineric? Biserica trebuie să se roage pentru ele.

Pentru a aduce un argument în susținerea acestei teze, vom veni cu următoarea întâmplare: În dimineața zilei de 27 noiembrie 1996, am adormit și se făcea că în geamul casei mele a apărut un prunc luminos care bătea în geam. În vedenie credeam că este Sorin, copilul meu, ce mi-a murit în urmă cu 40 de ani. Dar nu era el. Am aruncat cu o monedă de 100 lei, dar copilul mi-a înșoptit-o. În fața mea au mai apărut niște persoane pe care le vedeam din spate și pe care le-am recunoscut. Copilul era la locul lui și zâmbea mereu spre mine. I-am mai trimis o monedă de 100 lei. Mi-a returnat-o și așa s-a repetat de vreo șase-șapte ori. Când m-am trezit de-a binele am auzit bății în ușă: „Părințe să veniți pe la noi că avem să vă spunem ceva foarte important“. „Bine, o să mă duc“. M-am dus la familia X și acolo mi s-a vorbit că pe la o oră din noapte i-au trezit câinii și ducându-se în livadă au găsit o groapă săpată în prispă, de unde un câine scoatea un copil mort. Am întrebat: „cine poate fi autoarea?“. Nimic n-am putut afla dar cred că copilul din vis era sufletul aceluși nefericit copil pe care mama lui l-a aruncat în ghearele câinilor. Și iată cum suferim copilului omorât a zburat la fereastra preotului din sat să-l vestească de ceea ce a pășit“...

Botezul copiilor pierduți este o problemă care trebuie dezbătută într-o ședință a S'ntului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române. Pentru că, deși această problemă este contestată din punct de vedere dogmatic, are totuși valoare canonică dacă ne gândim la mișcările de nefericiți din Imperiul Roman, care de frică au negat apartenența la creștinism. Dacă Biserica îi consideră pe filozofii

greci ca fiind precursorii creștinismului și deci le aplică botezul dorinței, iar mucenicilor care au primit martiriul fără să fi fost botezați, li s-a considerat botezul sângelui, tot așa și acești copii nefericiți care au fost lepădați de părinții lor și considerați de prișos și dați morții, Biserica nu trebuie să aibă aceeași atitudine de negare și respingere ci să accepte pe acești prunci în latura dreptilor, dându-li-se nume adhoc și să aibă dreptul de-a fi pomeniți în rândurile creștinilor.

Biserica Ortodoxă, care a fost Biserica martirilor, va și să aprecieze soarta nefericită a milioane de copii ce n-au avut drept să-și îndeplinească misiunea lor în societatea omenească. De ce oare să lăsăm în umbră această categorie de suflete care au fost sacrificate pentru interesele noastre meschine, deoarece știm că la judecata viitoare ei își vor primi trupurile aruncate la gunoi și vor străluci ca soarele, căci și marea și pământul și jivinele care au înghițit trupurile de oameni li vor da înapoi la înviere.

S-ar reproșa desigur că n-au fost botezați. Cred că Aghiazma de la Bobotează care sfințește întreaga natură, are putere să boteze aceste nefericite suflete Ion-Maria sau Ion-Ioana.

În parohia vecină „Nicanii“, comuna Zamostea a venit un preot tânăr și a declarat într-o predică, că el nu va boteza pruncii pierduți cu ocazia Bobotezei. Atunci poporul a apelat la celălalt preot care a acceptat dorința poporului și astfel s-a făcut sciziune în popor.

În vederea acestei ceremonii se vine la biserică cu pregătire: nașii, care în locul copilului vor ține în mână sticla cu Aghiazmă și lumânarea împodobită ca la botez, împreună cu preotul vor stropi de trei ori bucată de ghiță spunându-se formula: „Se botează pruncul născut înainte de vreme Ion-Maria sau Ion-Ioana în numele Tatălui și al Fiului și al Sf. Duh Amin. După care se face parastasul cu colaci, paus și colivă și se împarte la toată lumea dulciuri, colaci, vin, sarmale, etc.

În concluzie, dacă această ceremonie nu înseamnă botez, este totuși o reabilitare a conștiinței celor care se fac vinovați de stingerea unei plămânde palpării de viață.

Preot VICTOR BOBU — Bălinești

UN MARTIR PENTRU CREDINȚĂ:

Oprea Miclăuș din Săliște

Biserica ortodoxă a dat în decursul îndelungatei sale existențe numeroși preoți luminați, cărturari de seamă care au știut să fie alături de credincioși, să-i îndrume, să-i călăuzească în menținerea și apărarea dreptei credințe strămoșești. În același timp, Biserica a dat și numeroase jertfe, oameni care în vremuri mai apropiate sau mai îndepărtate de noi, au suferit o prigoană nedreaptă și s-au sacrificat pentru a nu renunța la crezul lor.

Credincioșii care merg la biserică pentru a participa la sfânta liturghie, la încheiere îl vor auzi pe preotul ieșit în fața altarului, robind: „Sfinții mărturisitori pentru ortodoxie, Visarion Sarai, Sofronie de la Cioara, Oprea Miclăuș de la Săliște, Ioan din Galeș și Moise Măcenic de la Sibiel“. Pomenirea lor se face zilnic, împreună cu sfinții din calendarul zilei. Reținem un nume Oprea Miclăuș; nume pe care-l regăsim numai în Mărginimea Sibiului. Cine a fost acest om, ce a făcut el ca alături de alții să-i fie rostit numele zi de zi în fața altarului, spre veșnică pomenire și aducere aminte.

Pe oamenii de seamă îi aniversăm ori comemorăm la date mai rotunde: 20, 50 sau 100 de ani. Din păcate nu se știe exact când s-a născut și mai ales când și-a aflat sfârșitul Oprea Miclăuș, așa că amintirea lui poate fi evocată oricând.

Este știut faptul că la sfârșitul secolului XVII o parte din românii transilvăneni, mai de bună voie dar mai mult cu sila, au fost obligați să părăsească ortodoxia și să se unească cu Roma. La scurt timp după săvârșirea dureroasei dezbinări bisericicești a românilor transilvăneni, chiar și cei care au trecut la uniune și-au dat seama că toate promisiunile făcute de stăpânire nu au fost decât vorbe amăgitoare și că erau amenințați să-și piardă legea strămoșească, astfel că au înce-

put lupta grea dar dreaptă pentru apărarea ortodoxiei. Nu a fost o luptă doar locală, ea a cuprins Brașovul, Țara Făgărașului, Hunedoara, Alba Iulia, Mărginimea Sibiului. În Mărginime este cunoscută contribuția deosebită pentru apărarea credinței ortodoxe a călugărului Visarion Sarai, originar din Bosnia și care în drumul său prin Banat, Deva, Orăștie a sopusit și în Săliște. Arestat de autorități, întemnițat, își află sfârșitul în închisoarea de la Kufstein. Flacăra aprinsă de acest martir nu s-a stins, a fost preluată de alții, printre care s-au numărat și Oprea Miclăuș, Moise Măcenic și Ioan din Galeș.

Mărginimii au dus o luptă dăruță pentru apărarea credinței ortodoxe, nesupunerea ducând la prigoană și întemnițare. În aceste condiții, ca și Horea, românii au căutat sprijin la Viena, la împărat. În toamna anului 1748, Oprea Miclăuș din Săliște pleacă la Viena pentru a prezenta Curții un memoriu în numele credincioșilor din părțile Sibiului, Miercurei, Sebeșului, Orăștiei și Dobrei, prin care cereau să fie lăsați în vechea lor credință. Cu el a plecat la Viena și Ioan Oancea, care ducea o plângere din partea celor din Țara Făgărașului. Au primit asigurări că doleanțele lor vor fi rezolvate, dar, până la urmă, în zona Mărginimii au fost trimise două companii de soldați care să împiedice orice manifestație împotriva uniunii.

Văzând că toate demersurile lor nu au avut un rezultat favorabil, o nouă delegație cu Oprea Miclăuș, însoțit de săteni din alte localități ale Mărginimii, pleacă din nou la Viena în anul 1749, înaintând curții două petiții prin care cereau recunoașterea libertății religioase, cerere care însă nu a fost admisă. Întors, Oprea Miclăuș s-a așezat în Banat, temându-se de răzburarea autorităților.

În anul 1752, se redactează un nou memoriu care este dus la Viena de către Oprea Miclăuș însoțit de preotul Moise Măcenic din Sibiel. Ei au fost primiți de către împărăteasa Maria Tereza, dar în loc să primească un răspuns la memoriu, au fost arestați și aruncați în închisoarea de la Kufstein, loc de tristă amintire și pentru alți români. Familiile lor, cu toate demersurile făcute, nu au aflat niciodată ce soartă au avut și unde sălășluiesc spre veșnică odihnă. Iată de ce acești martiri sunt pomeniți zi de zi la otpusul Sinte Liturghii, iar numele lor este trecut în calendar la data de 21 octombrie.

Lupta acestor martiri nu a fost zadarnică. Dacă închinațiile nu au vrut să-i înțeleagă, ei au fost până la urmă mai puternici, puterea lor a stat în neustrămuta credință. Nici închisorile, nici dărâmarea bisericilor, nici multe alte silnicii nu au reușit rupea majorității transilvănenilor de la credința ortodoxă, dimpotrivă întărindu-le și mai mult dorința de a rămâne statornici credinței ortodoxe. Și așa au rămas până în zilele noastre, exemplul lor, sacrificiul lor, dărzănia lor, ar trebui să ne însulească și să ne călăuzească și astăzi.

În memoria oamenilor de seamă, a celor care au suferit și s-au jertfit pentru neamul românesc și credința strămoșească, în semn de adânc omagiu, prețuire și recunoștință posterității ne-am gândit să le ridicăm un monument. Nu ne putem lăuda, din păcate, cu prea multe astfel de monumente. Sacrificiul suprem al lui Oprea Miclăuș și a celorlalți martiri mărginimii, considerăm că merită să fie imortalizat în piatră, spre veșnică aducere aminte, dar și ca un viu îndemn urmașilor, în păstrarea credinței ortodoxe.

Iată de ce, venim acum, noi cei din Săliște, cu rugămintea de ajutor pentru a putea edifica acest monument. Să punem deci piatră cu piatră pentru a-l înălța.

NICOLAE DĂDĂRIAT
IOAN DROC

* — Date din istoria bisericii ortodoxe.

Andrei Șaguna și revoluția românească din 1848—1849

(Urmare din pag. 1)

Bărnuțiu, care și-a continuat activitatea tot la Sibiu, dar în condiții cu totul nefavorabile, luând pentru introducerea unei administrații românești în Transilvania.

La 16/28 decembrie are loc la Sibiu o nouă adunare națională românească (mai corect o conferință), prezidată de episcopul Andrei Șaguna, la care participă peste 250 de intelectuali români, inclusiv membri ai clerului. Se constată din nou o deplină unitate de vederi între ortodocșii și uniții, căci generalul Puchner, comandantul trupelor imperiale din Transilvania, intenționa să convoace două adunări românești, pe baze confesionale, una la Sibiu, alta la Blaj, încercare respinsă de liderii români. S-a adoptat o nouă „petiție națională“, în 13 puncte, prin care se protesta împotriva anexării Transilviei la Ungaria, decisă fără consimțământul românilor, pretinzând ca aceasta „să rămână în a sa independență“. S-a format o nouă delegație (Andrei Șaguna, August Treboniu Laurian și protopopul Ioan Popasu) care s-a deplasat la Viena pe drumuri diferite: Șaguna prin București și Cernăuți, iar ceilalți prin Zagreb. Șaguna a fost primul acum de noul împărat Franz Iosif I la Olmütz (azi Olomouc), unde era refugiată Curtea imperială, apoi s-a întâlnit cu ceilalți delegați la Viena (într-o vreme au venit și reprezentanți ai românilor din Banat, Bihor și Bucovina), redactând un memoriu comun, în opt puncte, în numele întregii națiuni române, prin care se solicita „unirea tuturor românilor“ din imperiul austriac într-o singură națiune, independentă, împărțitul urmând să devină „mare duce al românilor“, precizându-se că „națiunea română nu poate și nu trebuie să mai rămână subordonată nici unei din națiunile din statul austriac“. Se exprima astfel cu claritate idealul unității românești din imperiul habsburgic, singura soluție posibilă în conjunctura politică de atunci fiind cea propusă de semnatari. Sancționarea unei noi Constituții a imperiului habsburgic, la 4 martie 1849, nu rezolvă revendicările românești, ci dimpotrivă, proceda la divizarea Transilviei și Banatului. Aceasta a dus la noi memorii de protest până la mijlocul lunii august 1849, după care Șaguna s-a putut întoarce la reședința din Sibiu, — tot prin Galiția, Bucovina, Moldova și Țara Românească — găvind totuși risipit și distrus de trupele kossuthiste.

Acțiunile diplomatice ale lui Șaguna i-au atras ura revoluționarilor maghiari, în frunte cu Kossuth, care declara, în primăvara anului 1849, în cadrul unei negocieri româno-ungare, că este dispus să ofere amnistie tuturor românilor, cu excepția lui Șaguna. Deși unii contemporani și apoi anumiți istorici au condamnat atitudinea „promonarhistă“ sau „dinasticismul“ lui Șaguna, judecând azi lucrurile cu obiectivitate, ne dăm seama că în conjunctura politică de atunci, nici nu ar fi putut acționa altfel. Oricum, roadele așa-zisului său „dinasticism“ s-au văzut mai târziu, căci numai datorită lui s-au obținut aprobările pentru apariția „Tele-rafului Român“, pentru înființarea Astei, pentru reînființarea Mitropoliei. Numai atât dacă ar fi făcut pentru neamul său și ar fi de ajuns.

Aportul lui Andrei Șaguna la cauza revoluției românești pe plan diplomatic a fost apreciat în chip deosebit de contemporani. De pildă, la 26 februarie 1849 din Sibiu, Simion Bărnuțiu și Timotei Cipariu îi trimitea o scrisoare la Viena, din care reproducem o parte: „Am crezut de mare necesitate a chema înțelepciunea și cerceta prudenta a Prea Sfinției Tale spre a împăca toate diferențele și a uni toate cugetele și lucrările tuturor către unul și același scop al fericirii naționale, dinaintea căreia trebuie să se ascundă toate pasiunile, toate interesele private și toate diferențele opiniunilor... și atunci cauza națională va triumfa. Națiunea îți va rămâne datoare mult, va recunoaște cu plăcere marile servicii ce ai adus pentru ridicarea ei la rangul ce i se cuvine, și numele Prea Sfinției Tale îl vor spune părinții copiilor lor ca să se binecuvinte din generațiune în generațiune...“ (Ilarion Pușcariu, Documente pentru limbă și istorie, I, Sibiu, 1989, p. 265—266).

Iar vicarul Alexandru Sterca Șuluțiu din Șimleul Silvaniei, vicarul mitropolit al Blajului, îi scria, la 28 octombrie 1849, aceste cuvinte: „Mulțumim pentru adevărata răvnă, ostenețele și jertfele cele mari ce faci pentru fericirea națiunii noastre, de-țî Atotputernicul putere spirituală și materială, ca precum dorești până în s'ârșit, neobosit, ca un neinvins atlet cursul în arena națiunii noastre în încoronare să-ți poți curge“ (Nicolae Popea, Memoriile lui Andrei Șaguna, Sibiu, 1889, p. 364. și Memoriile lui Andrei Șaguna, Sibiu, 1923, p. 32—33).

Mult mai interesante sunt precierile istoricului american Keith Hitchens de la Universitatea statului Illinois, care a consacrat mai multe studii lui Șaguna. Iată ce scria el despre prezența lui Andrei Șaguna la Adunarea de la Blaj, în 3/15 mai 1848: „Două figuri au dominat Adunarea, Bărnuțiu și Șaguna. Bărnuțiu nu avea egal ca erou popular; el a fost cel care a dat cea mai limpede expresie entuziasmului și aspirațiilor intelectualelor. Dacă n-ar fi fost el și sprijinitorii săi, programul național adoptat pe Câmpia Libertății ar fi fost probabil limitat la o exprimare a loialității față de Casa domnitoare și la câteva generalități despre oportunitatea reformei. Rolul lui Bărnuțiu ca mentor al mișcării naționale a fost similar celui al lui Giuseppe Mazzini în Italia (om politic și publicist italian, cu un rol însemnat în revoluția din Italia din anii 1848/1849, n.n.). Șaguna — pentru a extinde comparația — nu s-a deosebit de Caour (om politic italian, prim ministru al Sardiniei și apoi al regelui italian unificat, n.n.); ambii s-au distins în cadrul mișcărilor lor naționale ca organizatori și diplomați care n-au prea fost dominați de entuziasmul momentului. Șaguna a cântărit situația dată, pentru a determina ceea ce era atât corect — adică compatibil cu „spiritul epocii“, cu principiile spirituale ale ortodoxiei și cu prerogativele autorității civile — cât și realizabil în această ordine. Doar după aceea a acționat. Prudenta și deliberarea sunt calități care cu greu produc un erou popular, dar caracterul direct al lui Șaguna a produs respectul deopotrivă al prietenilor și oponenților din rândul intelectualiilor și el a exercitat o mare influență asupra țărănimii în virtutea funcției sale eclesiatice. Pe drept cuvânt, cei doi comisarilor (ai Guvernului, n.n.) și alți observatori ai adunării au atribuit „prezenței lui dominante“ ordinea și demnitatea cu care s-au comportat participanții. (Keith Hitchens, Ortodoxie și naționalitate. Andrei Șaguna și românii din Transilvania, trad. rom. Prof. Aurel Jivi, București, 1995, p. 75—76).

Considerăm că aceste aprecieri venite din partea unor fii ai Bisericii unite și a unui istoric străin pun în lumină verticalitatea politică a lui Andrei Șaguna, pe care marele nostru poet național Mihai Eminescu îl considera un „om politic din creștet până în tălpi“.

„Telegraful Român“ — epoca șaguniană

(Urmare din pag. 1)

Că aceste prevederi n-au rămas doar literă moartă ci s-au regăsit mereu prezente în coloanele publicației șaguniene, nu numai pe parcursul celor douăzeci de ani în care Șaguna a fost personalitatea care a patronat-o și a vegheat la redactarea fiecărui număr, ci și după aceea, rezultă dintr-o pertinentă apreciere, formulată de un alt bărbat de excepție al neamului nostru — Mihai Eminescu, la adresa „Telegrafului“, pe care îl caracteriza, pe la 1876, ca fiind „foala cea mai modernă de peste Carpați“ (cf. M. Eminescu, Scrieri politice, ediția I. Scurtu, p. 158).

Ca unul care s-a numărat între marii bărbați ai vremii, participând activ la toate prefacerile și schimbările politice, sociale și economice, mitropolitul Andrei Șaguna a reprezentat într-adevăr, autoritatea cea mai competentă, care a dat o înțeleaptă și foarte bine conturată orientare publicației sale.

Fie că sunt semnate sau nu, articolele pe care le-a scris ierarhul întemeietor și proteguitor „sunt dintre cele mai temeinice, câte s-au publicat în ziaristica noastră din acele decenii“ (Dr. Ioan Lupăș, op. cit., p. 81).

Este adevărat și aceea că, în egală măsură, și redactorii, pe care Șaguna însuși i-a selectat și i-a investit în funcție, au fost și ei intelectuali și zianști de cea mai înaltă clasă. Primul dintre ei, Aron Florian a fost iscusit profesor și ziarist cu solidă experiență, dobândită în Țara Românească unde a redactat, între 1837—1838, ziarul „România“. I-au urmat apoi: Dr. Pavel Vasici, inspector școlar, Ioan Bădilă, profesor la seminarul andreeian, Visarion Roman, învățător în Rășinari, iar mai apoi director al Institutului de credit și economii „Albina“, Ioan Rațiu, profesor la Seminar și apoi protopop la Hațeg, Zaharia Boiu, profesor la Seminar și asesor consistorial și în fine, Nicolae Cristea, profesor la Seminar, asesor consistorial și participant la mișcarea politică memorandistă.

Conștient de temeinicia lucrării pe care a întreprins-o, prin redactarea atentă și responsabilă a ziarului întemeiat de el însuși, Șaguna îi va confirma valoarea afirmând că „Telegraful trăiește și va trăi cu cinstea și omenia sa“ (vezi Nicolae Popea, Arhiepiscopul și Mitropolitul Andrei Șaguna, Sibiu, Tiparul Tipografiei Arhidiecezane, 1879, p. 329).

Intr-adevăr, previziunea lui s-a împlinit, „Telegraful Român“ continuându-și astăzi existența cu seriozitatea și consecvența, pe care fondatorul său i le-a stabilit, de la început.

Prin toți întâistătătorii care l-au succedat în scaunul mitropolitan și care au fost și patronii ai publicației șaguniene și nu mai puțin prin lungul șir de redactori, „Telegraful Român“ îl omagiază și astăzi și îl va omagia mereu pe mitropolitul Andrei Șaguna, de la care Biserica transilvăneană a beneficiat de atât de multe și temeinice înfapturi.

Binecuvântată să-i fie memoria!

Alegerea și instalarea noului arhiepiscop al Atenei S.S. Hristodulos

După trecerea la cele veșnice, după o lungă și grea suferință a arhiepiscopului SERAFIM, scaunul arhiepiscopal al Atenei a rămas vacant. Întrunit în ședință plenară Sf. Sinod al Bisericii Grecești a ales ca locțiitor de arhiepiscop potrivit canoanelor, pe cel mai în vârstă dintre ierarhi și anume pe I. P. S. Mitropolit HRISTODULOS al Messiniei.

Alegerea noului arhiepiscop al Atenei și primat al Greciei s-a făcut marți, 28 aprilie 1998, în Catedrala Arhiepiscopală din Atena. Colegiul electoral a fost alcătuit din toți ierarhii în funcțiune ai Bisericii Grecești în număr de 76 și a fost prezidat de mitropolitul HRISTODULOS, locțiitor al tronului arhiepiscopal. A participat și Ministrul Educației și Cultelor din Grecia dl. Gherasimos Arsenis. În fața Catedralei se aflau încă din zorii zilei câteva mii de credincioși și clerici care așteptau rezultatul alegerii.

În urma celui de-al treilea scrutin a fost ales în unanimitate ca arhiepiscop al Atenei și al întregii Elade I. P. S. Mitropolit HRISTODULOS de Dimitriadas.

La auzul numelui noului ales, poporul de afară, după aproape 10 ore de așteptare, a izbucnit în ropote de aplauze și în strigăte de „AXIOS, AXIOS”. Prin aceste gesturi de bucurie poporul dreptcredincios își arăta de fapt dragostea sa față de unul dintre cei mai destoinici ierarhi pe care i-a avut Biserica Grecească în ultima vreme.

Saluând poporul din fața Sf. Altar, noul arhiepiscop a mulțumit lui Dumnezeu pentru că a fost învrednicit să fie ales în fruntea Bisericii Grecești, după care a schițat un scurt program al activității Bisericii și al său în viitor.

În aceeași zi I. P. S. Sa, înconjurat de clericii apropiați s-a deplasat la Cimitirul nr. 1 din Atena unde a oficiat un Trisagion la mormântul fostului arhiepiscop al Atenei SERAFIM, elogînd în câteva cuvinte personalitatea acestuia.

Intronizarea noului arhiepiscop al Atenei, HRISTODULOS a avut loc sâmbătă, 9 mai a.c., în Catedrala Arhiepiscopală din Atena în prezența membrilor Sf. Sinod al Bisericii Grecești, a reprezentanților Patriarhiei Ecumenice și a celorlalte Biserici Ortodoxe Autocefale, a autorităților Statului elen, a unei numeroase mulțimi de clerici și credincioși din țară și din străinătate.

Biserica Ortodoxă Română a fost reprezentată de către P. F. Patriarh TEODOST care în cuvântul său a reliefat bunele relații de prietenie și colaborare dintre cele două Biserici și popoare făcând alege urări de sănătate și spor în lucrarea ce i s-a încredințat noului arhiepiscop.

În cuvântul său de intronizare receptat în chip deosebit atât de cel prezentat cât și de către mass-media din Grecia și din exterior, noul arhiepiscop al Atenei a schițat programatic acțiunile viitoare ale Bisericii Eladei subliniind implicarea acesteia mai activ în viața socială și culturală a țării. Cuvântul de intronizare a vizat îndeosebi: rolul Bisericii în societatea contemporană, relația Stat-Biserică, problema averii bisericești, relațiile Bisericii Greciei cu lumea ortodoxă și cu celelalte biserici creștine, relația Bisericii cu Patriarhia Ecumenică etc.

Alegerea noului înaltăstător al Bisericii Greciei a fost întâmpinată cu entuziasm și cu speranțe noi de către întreaga Biserică, iar speranțele vor deveni realitate datorită faptului că S. S. HRISTODULOS este cotat ca unul dintre cei mai luminați și învățați ierarhi ai Greciei.

Noul Arhiepiscop al Greciei HRISTODULOS PARASKEVAIDIS s-a născut în anul 1939 în Xantos.

În anul 1962 a absolvit Facultatea de drept din Atena iar în 1967 absolvă și cursurile Facultății de Teologie tot din Atena. Este hirotonit diacon în anul 1961, după ce cu un an înainte a fost tuns în monahism în mănăstirea Sf. Varlaam de la Meteora, primind numele de HRISTODULOS. Stareț al mănăstirii era pe atunci egumenul Kalinikos Karouso, actualul mitropolit de Pireu al cărui ucenic va deveni tânărul HRISTODULOS.

În anul 1965 a fost hirotonit preot de către mitropolitul VARNAVA de Kitrous. A slujit vreme de 9 ani ca preot paroh al Bisericii Adormirea Maicii Domnului din Paleo Faliro (Atena), iar mai apoi vreme de șapte ani ca secretar al Sf. Sinod.

În anul 1974 a fost ales mitropolit al Dimitriadei, și Almîrou, unde a ostentat cu abnegație vreme de 24 de ani până la alegerea sa ca arhiepiscop al Greciei.

A scris peste 35 de cărți de teologie, multe dintre ele adresate tineretului de care este foarte apropiat. A înființat între altele Postul de radio al Mitropoliei Dimitriadei, o revistă bilunară, Mitropolia are o pagină la INTERNET, s-au construit multe biserici noi, centre culturale și religioase etc. Între timp și-a luat doctoratul în teologie. A luat parte la diferite întruniri internaționale ca reprezentant al Bisericii Greciei. A vizitat și România și a sprijinit numeroși tineri teologi români să studieze cu burse din partea sa în Grecia.

S.S. vorbește curent germana, franceza, italiana, engleza și este cunoscut în toate mediile ecleziastice de peste hotare.

Urăm S.S. HRISTODULOS, Arhiepiscopul Greciei și al întregii Elade o păstorire îndelungată cu roade bogate spre folosul Bisericii Grecești surorii și a poporului elen și spre slava Ortodoxiei ecumenice.

EIS POLLÁ ETI MAKARIOTATE.

† VISARION RAȘINĂREANU
Episcop-vicear
Sibiu

Este bine cunoscut locul deosebit de important al mijloacelor de informare în masă în viața lumii actuale. Se spune adeseori că mass-media este „a patra putere în Stat”. Ținând însă seama de influența majoră pe care o exercită în ce privește constituirea și exercitarea celorlalte trei puteri — legislativă, executivă și judecătorească —, înțelegem rolul ei preponderent în viața oamenilor și a societății contemporane. Se poate spune că, în mare măsură, „aleșii națiunii” sunt, de fapt, favoriții mass-mediei. Activitatea și deciziile acestora, după ocuparea funcțiilor lor în Stat, suferă într-un chip hotărât influența mass-media. Mass-media creează și distruge idoli. Majoritatea oamenilor consideră stările de lucruri nu prin propria lor judecată, ci influențați hotărât de ceea ce li se spune prin mijloacele de informare în masă. Lămurile acestea sunt bine cunoscute și nu este nevoie să insistăm asupra lor.

I. Mass-media ca instrument al misiunii Bisericii.

În acest context, este absolut evident rolul major pe care-l poate avea mass-media în desfășurarea misiunii Bisericii. Bineînțeles că, pentru Biserica Ortodoxă și pentru credincioșii ei, nimic nu poate înlocui slujbele dumnezeiești, predică și cateheza în biserică, ca și misiunea de la om la om. Din nefericire însă, o bună parte din cei care formal aparțin Bisericii, vin la sfintele slujbe numai foarte rar sau chiar deloc. Ori, nimeni nu se poate astăzi sustrage influenței mass-mediei. Cvasitotalitatea populației, indiferent de vârstă, de formație culturală și de situație socială, petrec mult timp — uneori chiar mai multe ore în fiecare zi — în fața televizorului. Foarte mulți membri ai societății noastre ascultă în mod regulat știrile sau alte emisiuni la radio, sau citeș ziarrele. Astfel încât s-a ajuns la situația anormală ca mulți dintre ceibotezați ortodocși să știe și să gândească despre Biserică ai cărui membri sunt nu ceea ce ar putea vedea și auzi în biserică parohiei lor, dacă ar frecventa-o, ci ceea ce li se spune la televizor, la radio sau ceea ce citeș în diversele publicații.

Cum să nu folosească Biserică calea aceasta atât de puternică de influențare a conștiințelor? „Credința este din auzire” — zice Sf. Apostol Pavel (Rom 10, 17); și „cum vor crede (oamenii) în Acela de Care n-au auzit?” Și cum vor auzi fără propovăduirea? (Rom 10, 14). Ce lucru extraordinar este ca un propovăduitor al cuvântului lui Dumnezeu să poată fi ascultat sau citit de milioane de oameni deodată! S-a spus că dacă Sf. Apostol Pavel ar trăi în vremea noastră, înainte de toate ar scoate un ziar sau ar înființa un post de radio. Fără a minimaliza importanța contactului direct cu beneficiarii propovăduirii lui Hrisos, trebuie să recunoaștem interesul major pe care mass-media îl prezintă pentru o desfășurare de anvergură a misiunii Bisericii astăzi.

* Referat prezentat în cadrul Conferinței preoțesti de la Protoliatul Sibiu, din data de 11 iunie 1998.

Biserica și mass-media*

II. Probleme actuale

Biserica și credincioșii au motive foarte serioase să fie profund nemulțumiți de prestația actuală a mijloacelor de informare în masă. În loc să fie instrumente de formare și educare a oamenilor, s-a ajuns la situația anormală ca acestea să fie folosite într-un sens contrar. Astfel, de pildă, un credincios conștient se vede silit să evite o bună parte dintre emisiunile de la televizor. Ponderea emisiunilor cu caracter profund negativ din punct de vedere religios-moral a ajuns să fie atât de importantă încât pentru unii credincioși însăși prezența unui aparat TV în casa cuiva apare ca un păcat.

Pe de altă parte, evaluând corect puterea de influențare a mass-mediei, aceasta este folosită consecvent de secte pentru propagarea ideilor lor. Dispunând de mijloace financiare și de sprijin de specialitate din străinătate pe care Biserica ortodoxă nu le are, neoprotestanții de la noi și-au înființat mai peste tot posturi de radio, la care transmit, zi de zi, emisiuni cu caracter mai mult sau mai puțin prozelitist. În lipsa unor emisiuni cu caracter ortodox, foarte mulți dintre credincioșii noștri ascultă în mod consecvent emisiunile de la „Vocea Evangheliei” și nu este de mirare că atâtea dintre ei ajung cu vremea, sub influența a ceea ce au auzit de zi, să-și improprieze ideile neoprotestante, să pună la îndoială anumite puncte de învățătură din tezaurul Ortodoxiei sau să disprețuiască Biserica în care s-au născut și pe slujitorii ei.

O altă problemă, cu care suntem mereu confrunțați de la revoluție încoace, este atitudinea în bună parte negativă a multora dintre slujitorii mass-mediei față de Biserică noastră. Ne-am obișnuit deja cu atacuri la adresa Tradiției ortodoxe, a slujbelor ei, a ierarhilor și preoților ei, astfel încât am ajuns aproape să nu mai reacționăm în fața unor astfel de atacuri. Trebuie să ne dăm însă seama că nu este vorba, pur și simplu, de atacuri ce vin din partea unor jurnaliști inconștienți sau prea puțin duși la biserică. Este vorba, în mod clar, de o campanie dirijată, care urmărește discreditarea Bisericii Ortodoxe.

III. Ce face Biserica în această situație?

Știm că, într-o oarecare măsură — e adevărat, cu totul insuficientă —, și Biserica noastră folosește prilejurile de a-și face misiunea prin mass-media. La emisiunile religioase, atâtea câte există, de la posturile centrale și locale de radio și televiziune, Ortodoxia își are locul și rolul ei, care nu poate fi minimalizat. Mai ales la marile sărbători, pot fi urmărite la televizor slujbele din Catedrala patriarhală sau din alte locuri. Ierarhi, teologi, duhovnici etc., apar adeseori la televiziune, cu cuvinte informative sau de zi-dire sufletească. Diferite manifestări organizate de Biserică, de asociațiile ortodoxe etc. apar mediatizate într-o măsură mai mare sau mai mică. Unele ziare cuprind, săptămânal, o pagină creștină.

O lipsă importantă cu care se simte mereu este aceea că respectivele emisiuni religioase nu sunt realizate propriu-zis de Bi-

serică. Realizatorii lor sunt angajați ai posturilor de radio și televiziune, mai mult sau mai puțin legați de Biserică, și mai mult sau mai puțin pricepuți în ceea ce vor să facă. Am cunoscut situații când realizatori foarte bine intenționați au fost serios obstructionați de șefii lor din cadrul TVR. Personal, am participat la realizarea unor emisiuni care n-au mai fost transmise sau au fost transmise trunchiate pentru că unora din marii TVR nu li convine nicicum afirmarea Ortodoxiei, mai ales în confruntarea ei cu erezia, cu imoralitatea sau cu noile secte.

Pe de altă parte, nu întotdeauna cei invitați la realizarea unor emisiuni sunt și oamenii cei mai avizați pentru acest fel de misiune. Ai impresia că s-a creat o „echipă” de oameni buni la toate dintre preoții și teologii noștri — mai ales bucureșteni — care-și dau cu părerea în lucruri pe care niciodată nu le-au priceput nici ei cât de cât cum se cade.

IV. Posibilități legale neexplorate.

Pentru remedierea acestei stări de lucruri, Biserica trebuie să folosească toate posibilitățile ce i se oferă. În urmă cu trei ani eram în aeroportul din Atena. S-a apropiat de mine un domn român care, crezând că sunt grec, m-a rugat, în limba engleză, să-i spun cum sună rugăciunea lui Iisus pe grecește. Era un om credincios. Am intrat în discuție și am aflat că făcea parte dintr-o delegație a Consiliului Național al Audio-vizualului care participase la o conferință în Insula Creta. Mi-a făcut îndată cunoștință și cu președintele Consiliului, Mircea Baciu, și el membru al respectivei delegații, care s-a arătat foarte contrariat că Biserica Ortodoxă nu ceruse încă de la ei o frecvență pentru un post de radio propriu, adăugând că, atunci când li se va cere, ei vor oferi imediat o astfel de frecvență. Mi-a și dat cartea de vizită să-l contactez în acest scop (eu îi vorbisem de dorința Oastei Domnului de a deschide un post de radio la Sibiu).

Trebuie să se știe, de asemenea, că aprobarea posturilor de radio „Vocea Evangheliei” a fost condiționată de evitarea oricărui prozelitism și de accesul pe post al altor confesiuni și mai ales al Bisericii Ortodoxe. Mi-aduc aminte că, în 1990, am fost întrebant la Cluj-Napoca dacă așa accepta să colaborez la realizarea emisiunilor pentru un post de radio a cărui înființare o cereau neoprotestanții, o astfel de acceptare a ortodocșilor fiind o condiție pentru aprobarea postului solicitat. Ori, deși ei vin uneori și cer colaborarea unor ortodocși, aceasta apare cu totul insuficientă în masa de material propriu neoprotstant care se oferă ascultătorilor acestor posturi de radio.

V. Perspective.

Este clar că situația existentă nu poate să ne satisfacă. Biserica trebuie să-și facă simțită prezența în mass-media într-o manieră mult mai puternică decât a făcut-o până acum. Departamentul pentru publicații al Patriarhiei ar trebui urgent lărgit și extins la toate mijloacele mass-media. Prin acest departament, dar și prin alte organe ale sale, Biserica ar trebui să aibă un cuvânt de spus pentru îmbunătățirea prestației reprezentanților săi la emisiunile religioase de la posturile centrale de radio și televiziune. Același lucru, pentru alte unități bisericești, la nivelul posturilor locale radio și TV.

Știrile bisericești, selectate și prezentate corect, trebuie să-și aibă locul lor, zi de zi, în mijloacele mass-mediei. Și nu mă gândesc numai la evenimentele cu caracter central, ar fi necesară crearea unei rețele bine organizate și coordonate de informații bisericești, care să acopere întreg spațiul Ortodoxiei românești.

Se impune o mult mai stăruitoare folosire a mass-mediei pentru formarea catehetei și cunoștințele a credincioșilor. Nu ne putem mulțumi cu emisiuni sporadice și cu subiecte alese mai mult sau mai puțin la întâmplare. Ce minunată lucrare s-ar putea face, de pildă, prin transmiterea la radio și la TV a unor serii de cateheze care să acopere întregul evantai al învățăturilor ortodoxe, cu apărarea acestor învățături față de tot felul de contestări și aberații.

Credincioșii așteaptă cu nerăbdare exprimarea de atitudine ale Bisericii — atitudine duhovnicească, bine fundamentată teologic — față de o mulțime de probleme cu care se confruntă individul și societatea în epoca pe care o trăim. Ce bine ar fi să avem un cotidian ortodox, care să nu fie exclusiv religios, ci să reflecte toate sectoarele vieții omului de

azi, astfel încât acestuia să i se ofere o perspectivă bisericească ortodoxă asupra a tot ceea ce se întâmplă în jurul său, în viața politică, economică, socială și culturală etc.! Același lucru va fi făcut, desigur, și prin alte mijloace mass-mediei.

Biserica noastră este astăzi mereu atacată prin mass-media de o mulțime de răuvoitori. De prea puține ori apar însă răspunsuri la aceste atacuri. Iar atunci când apar, aceste răspunsuri nu sunt întotdeauna de cea mai bună calitate, nici suficient argumentate. Cred că, în această privință, datorita de a apăra adevărul revine fiecăruia dintre membrii Bisericii, clericilor, desigur, dar și intelectualilor laici. Sf. Apostol Pavel zice că „Hristos a iubit Biserica și S-a dat pe Sine pentru ea” (Ef 5, 25). Fiecare dintre noi se cuvine să ne împropriem această dragoste activă și totjertelnică pentru Biserica în care ne mântuim. Dacă iubim cu adevărat Biserica, nu vom răbda ca ea să fie batjocorită, ci, ca și Hristos, ne vom angaja în a o înființa „fără pată ori zăburătură, ori altceva de acest fel” (Ef 5, 27).

Toate aceste lucruri nu le vom putea face în situația actuală, când mijloacele mass-mediei, programele și emisiunile nu sunt de fapt ale Bisericii, când Biserica nu posedă nici un cotidian, iar publicațiile sale sunt atât de puțin răspândite. Practic, facem acum numai ceea ce ni se cere sau ni se permite să facem.

Situația se va schimba radical numai în măsura în care Biserica își va avea programele și emisiunile proprii la posturile de radio și TV existente, publicații (mai ales cotidiane) de largă răspândire și propriile-i posturi de radio și televiziune. Recent a apărut la Iași primul post de radio ortodox. Iată un bun început, care va trebui generalizat cât mai repede posibil. Desigur că orice început e greu, dar toți simțim că imobilismul nostru a devenit cronic și că e nevoie să ieșim cu hotărâre dintr-un marasm cu care se pare că ne-am obișnuit. Noi, cei mici, așteptăm inițiative de sus. Probabil că șefii noștri bisericești așteaptă inițiative din partea celor de jos. În România există, cred, destui intelectuali, clerici și laici, care ar fi bucuroși să se angajeze în folosirea masivă a mass-mediei în slujba misiunii Bisericii. Probabil că mulți dintre specialiștii mass-mediei ar răspunde bucuroși la un apel de acest gen din partea ierarhilor noștri. Conducerea Bisericii va putea să-și formeze ea însăși specialiștii care să coordoneze și să se angajeze în acest sector atât de important al misiunii ei.

De altfel, fiecare dintre noi putem și trebuie să ne implicăm cât mai mult posibil în folosirea mass-mediei, prin crearea și susținerea de publicații bisericești, prin articole la ziarre centrale și locale, prin participarea la emisiuni cu caracter religios-bisericească și, în general, prin folosirea tuturor posibilităților de a oferi credincioșilor noștri — și nu numai lor — hrana duhovnicească de care au atâtea nevoie pentru mântuirea lor.

Concluzii.

O primă concluzie ar putea fi una negativă: aceea că Biserica noastră și noi, slujitorii ei, nu reacționăm îndeajuns la punerea mass-mediei în slujba răului și a păcatului și nu ne angajăm îndeajuns la folosirea ei efectivă în lucrarea noastră de informare și de formare a credincioșilor, de convertire a celor care nu-L cunosc pe Dumnezeu și voia Lui, de apărare a credinței în fața atacurilor atât de stăruitoare și de puternice ale vrăjmașului. Desigur că această situație nesatisfăcătoare se explică în bună parte prin trecutul atât de greu din care am ieșit numai de puțin timp, trecut în care era de neconceput accesul Bisericii la marile cotidiene, la radio și televiziune. Fără sprijin direct din afară, fără mijloace financiare importante și fără specialiști, este greu să te lansezi într-o misiune de anvergură prin mass-media.

La aceasta se cuvine însă să adăugăm și o constatare pozitivă: aceea că greutățile și imobilismele se încearcă a fi depășite. Și, iată, avem deja un număr destul de mare de emisiuni la radio și televiziune, avem numeroase publicații bisericești, unele de foarte bună calitate, avem din ce în ce mai mulți condeieri, care-și fac simțită prezența la toate nivelele etc. E un început promițător. Nu avem decât să dezvoltăm, cu stăruință și cu pricepere, cu zel și cu răspundere, acest început, astfel încât să ne împlinim menirea de a propovădui Evanghelia la toată făptura.

Pr. prof. VASILE MIHOC

Pacostea individualismului

discreționar asupra destinului și intereselor majorității.

După opinia autorului, una dintre cauzele majore care au dus la apariția individualismului ar fi aceea că individul uman fiind funciarmente religios, „individ-in-relație-cu-Dumnezeu”, deci „in-afara-lumii”, ceea ce înseamnă că „în relația cu Dumnezeu există un individualism absolut” (1).

Convertind afirmația respectivă în termeni mai accesibili, ar trebui să deducem că omul există și se măntuiește de unul singur, totul rezumându-se la ecuația „individ-Dumnezeu”, ecuație din care contextul social este totalmente exclus. Mai mult, relația cu divinitatea nu numai că ne obligă să ne smulgem din acest context care nu mai are nici o relevanță în actual mântuirii, dar devine chiar o piedică serioasă în calea realizării ei.

Astfel de idei au fost susținute și se regăsesc în scrierile multor teologi catolici și protestanți, iar la majoritatea sectelor și denominațiilor religioase de astăzi, acest principiu și-a atins apogeul, pentru ei actual mântuirii restrângându-se la relația exclusivă „eu-Dumnezeu”.

Individualismul și-a găsit susținători vajnici și-n rândul oamenilor de litere și al filosofilor,

care l-au ridicat adevărat la rangul de doctrină absolută. Dacă amintim doar formula șocantă a lui Sartre: „ceilalți: iată îadul!” — ne putem lesne da seama de consecințele funeste pe care le-a avut individualismul asupra evoluției relațiilor inter-umane.

Ce păcat însă că autorul nu face nici o referire la perspectiva ortodoxă asupra acestor relații și nici nu insistă asupra modului cum împacă ea aparenta dictonm a individului căruia, deși li este dat să trăiască „în lume”, și căreia li este tributuar într-o foarte mare măsură, fiind ca atare „un animal politic și social” (2), dar care este chemat să se măntuiască doar în măsura în care se regăsește în Dumnezeu. Faptul că suntem însă chemați să ne mântuim doar în măsura în care ne regăsim în Dumnezeu, nu înseamnă aceasta implicit că astfel ne vedem obligați să ne rupem din cadrul contextului social?

Iată o dilemă care, cel puțin aparent, se dovedește a fi greu de depășit, iar pentru o cât mai bună rezolvare a ei va trebui să cunoaștem felul în care concepse teologia ortodoxă ființa umană și mai ales cum privește ea faptul că aceasta nu poate exista decât în măsura în care se integrează contextului social.

Unul dintre reprezentanții școlii sociologice franceze — L. Dumont, care se adaugă câtorva personalități de marcă în domeniu, cum ar fi M. Mauss, C. Lévy-Strauss, E. Durkheim, într-o carte publicată la Editions du Seuil, 1955, și care a fost tradusă și publicată în românește cu titlul „Eseu asupra individualismului”, Ed. Anastasia, 1996, analizând modul în care s-au structurat diferitele societăți umane de-a lungul istoriei, le clasifică în două categorii.

Sunt, pe de-o parte, așa-numitele societăți de tip **noist**, care au la bază principiul absolutizării corpului social în detrimentul individului, acesta justificându-și existența doar în măsura în care se integrează în totalitatea socială, în care este finalmente absorbit și atomizat.

La polul opus se află societățile de factură **individualistă** în care principiul de bază este valorizarea maximă a individului în pofida corpului social. Specificul acestor societăți constă în faptul că totul se concentrează în jurul individului cărui totalitatea socială i se subsumează. Mai mult, sacrificând interesul general în detrimentul celui individual, aceste societăți, prin modul lor de organizare „au dus la o concentrare a puterii economice și politice în mâna unei minorități foarte bogate, care ajunge să dispună într-un mod

(Continuare în pag. a 7-a)

Preet S. NICOLAE

Ar putea să pară oarecum forțat faptul că Biserica a rânduit ca una dintre duminicile din calendar, respectiv prima după Rusali, să fie dedicată în exclusivitate cinstirii **Tutorului Sfinților**, din moment ce fiecare zi a anului este consacrată unui sau mai multor sfinți. Cel puțin două sunt motivele care stau la baza acestui fapt. Mai întâi, este acela că numărul sfinților cuprinși în calendar este cu mult mai mic decât cel real, pe care numai Dumnezeu îl cunoaște cu adevărat, Scriptura vorbind de o mulțime nenumerată a lor („Ii vei număra pe ei și mai mult decât nisipul se vor înmulți” — Ps. 138, 18). Un alt motiv este acela că Biserica — trupul lui Hristos, care cuprinde în sine întreaga umanitate, este un organism viu ce prin puterea Sfântului Duh, își sfințește neîncetat mădularele sale alcătuitoare, or această lucrare nu va înceta decât atunci când istoria însăși va înceta, astfel că mereu vor apare, noi și noi sfinți, sporind numărul celorlalți.

Pentru a înțelege cât mai bine rostul pentru care li cinstim pe sfinți, va trebui, înainte de toate, să ne clarificăm câteva aspecte legate de acest act religios. Știm din învățătura Bisericii Ortodoxe, învățătura fundamentată teinic pe Revelația dumnezeiască, cuprinsă în Sfânta Scriptură, că sfințenia este una din însușirile exclusive ale lui Dumnezeu, pe care o putem defini drept identificarea ființei și a voinței Sale cu Binele absolut, înțelegând prin aceasta că tot ceea ce este și tot ceea ce vine de la Dumnezeu se confundă, până la contopirea desăvârșită cu binele, Dumnezeu fiind însuși Binele și izvorul său.

Ce este sfințenia divină în esența ei, nu vom reuși niciodată să exprimăm cu adevărat, pentru că mintea omenescă se dovedește neputincioasă și cuvântul sârac în fața inefabilității divine. Ceea ce noi percepem este doar o umbră, un reflex al măreției dumnezeiești, și chiar puținul pe care îl percepem este cu atât mai greu de surprins în cuvinte, sau de fixat în concepte, care finalitate se dovedesc incapabile să redea absolutul.

Sfințenia nu este însă o însușire a lui Dumnezeu închisă în El însuși, pentru că Dumnezeu însuși nu este o simplă entitate circumscisă Sîsei, fără nici o contingență cu lumea și cu omul, ci Ființă într-o continuă deschidere și apropiere către o altă ființă — omul, căreia vrea să-i comunice și să-i dăruiească din preaplinul Său, învâluind întreaga creația cu sfințenia Sa, așa cum ni se descoperă în viziunea profetului Isaia: „Sfânt, sfânt, sfânt este Domnul Savoat; plin este tot pământul de mărire Lui” (Is. 6, 3).

Omul simte, chiar dacă nu poate exprima decât cu foarte mare greutate, că sfințenia, deși

La Duminica tuturor sfinților

Sfânt, sfinți și sfințenie

este însușirea unei ființe superioară sieși, a cărei prezentă îi inspiră o paletă întreagă de sentimente: admirație, teamă, uimire, etc., dar în același timp îl și atrage într-un mod irezistibil și greu exprimabil. Simte că este mai presus de sine, ca o presiune de dincolo de sine, care îl cheamă necontenit să iasă din propria-i lume mărginită, împulsându-l la o permanentă depășire de sine, și a propriei sale condiții terestre, în care se simte stinger și mereu neimplinit. Așa cum o percepem, sfințenia divină ne apare ca un paradox, pentru că, pe de o parte, ea este mai presus de capacitatea noastră comprehensivă, dar în același timp ne este totuși comunicabilă, căci altfel nu am putea-o dobândi; ne transcendem, și în același timp, fără să ne fie întru totul străină, ne îndeamnă la autotranscendere; ne este străină, și totuși ne regăsim în ea, căci în afara ei existența umană ar fi lipsită de sens.

Este posibilă sfințirea omului, din moment ce știm că ea este o însușire prin excelență a naturii divine? Sf. Părinții recunosc în faptul că omul este creat „după chipul lui Dumnezeu” o anume stare de sfințenie latentă a naturii umane, înțeleasă însă doar ca o potență, care poate fi actualizată numai prin împreună noastră lucrare cu harul cel sfânt și sfințitor al lui Dumnezeu „singurul, unicul sfânt după firea Sa este Dumnezeu, mădularele Sale nu sunt sfinte decât prin participarea lor la această unică sfințenie” (P. Evdochimov, Arta icoanei, p. 110). „Chipul” pe care îl dobândește fiecare ființă umană, începând încă din primul moment al existenței sale, se dovedește implinit în prototipul după care a fost creat, tinde să devină asemenea lui: „precum dorește cerbul izvorul apelor, așa te doarește sufletul meu pe tine, Dumnezeu. Insetat-a sufletul meu de Dumnezeu cel viu; când voi veni și mă voi arăta feței lui Dumnezeu” (Ps. 41, 1—2).

Despre o adevărată sfințire a omului însă, nu se poate vorbi decât din momentul în care devine conștient de faptul că el nu poate exista, și nici nu se poate justifica, doar prin el însuși, că adevăratul sens al existenței sale se află în afara și dincolo de sine și de propria-i lume. Numai în Dumnezeu ajunge omul deplin, spuneau părinții sinodului de la Calcedon, iar spre o reală deplinătate a sa, omul nu va putea ajunge decât în măsura în care se împartășește din izvorul sfințeniei divine.

Privită din perspectiva umană, sfințenia înseamnă chemarea pe care Dumnezeu o adresează omului, îndemnul la permanentă autodepășire și implinire în altceva

decât este el: „Fiți dar voi desăvârșiți, precum și Tatăl vostru Cel ceresc desăvârșit este” (Mt. 5, 48), chemare care presupune, cu necesitate, răspunsul conștient și liber, și în deplină responsabilitate, pe care omul îl dă acestei chemări (Apoc. 3, 20).

Există în ființa omului o tensiune, o aspirație spre sfințire, căreia Dumnezeu îi vine în întâmpinare. El ni se deschide și ni se face apropiat în măsura în care noi ne deschidem și ne apropiem de El: „Apropiată-vă de Dumnezeu și Se va apropia și El de voi” (Iac. 4, 8).

Nimic nu ne va ajuta să înțelegem mai bine procesul complex de sfințire al omului, decât însuși cuvântul prin care este redat acest fapt, pentru că în limba greacă, limba originară de redare a Sfintei Scripturi, cuvântul ieron avea, deopotrivă, sensul de sacru, dar și cel de jertfă, surprinzând cât se poate de bine însăși esența actului respectiv, căci sfințirea omului este posibilă doar în măsura în care se jertfește pe sine: „nimeni nu se poate mântui altfel decât prin actul offeririi sale lui Dumnezeu într-o dăruire de sine integrală. Dar nimeni nu se poate oferi ca jertfă curată altfel decât prin unirea cu Hristos, Care se oferă neîncetat pentru noi ca jertfă curată și totală Tatălui” (Pr. D. Stăniloae, Rugăciunea lui Iisus, p. 30). Cu cât se depășește mai mult, și își depășește propria-i condiție, cu atât omul se sfințește, aducându-se pe sine ca pe o jertfă lui Dumnezeu. În esența ei, sfințirea omului este o permanentă stare de jertfă de sine, o degajare de propria-i identitate, trecere dincolo de sine, golirea de sinele propriu pentru a se lăsa tot mai mult locuit de Dumnezeu, căci „acolo unde s-a biruit firea, acolo se cunoaște că se află de față Cel mai presus de fire” (Sf. Ioan Scărarul, Scara, XV, 3 în Filoc. vol. 9, p. 222). Acest lucru îl vom observa cel mai bine la sfinții care, în toată viața lor, n-au făcut altceva decât să se dăruiească pe ei însuși lui Dumnezeu.

P. Țuța spunea că sfântul este forma pură a ființei religioase, stadiul maxim până la care poate urca ființa umană, realizând aceea stare de sfințenie lăuntrică care iradiază și în afară, făcând în același timp și trupul transparent. „Socotesc că nu trebuie să se socotească cineva sfânt, înainte de a prefăce în loc a sfânt pământul acesta (trupul)” spunea același P. Țuța (idem. p. 234). În literatura ascetică ortodoxă este celebru cazul Sf. Serafim de Sarov, care ajunsese la acea stare de sfințenie lăuntrică, a cărei lumină iradia din întreaga sa ființă, or această întâmplare este tocmai ilustrarea faptului că lumina sfințeniei pe care o dobândește sfinții învâluiește în același timp și lumea în care trăiesc. Mai mult, dăruindu-se pe ei însuși lui Dumnezeu, sfinții dăruiesc în același timp, ca pe o ofrandă, și lumea lui Dumnezeu, sfințind-o prin lumina ce se revarsă, din ființa lor, făcând pământul cer, cu strălucirea faptelor bune” (Utronia, hvalite, stih 2).

Sfințenia nu este rezervată doar anumitor categorii de oameni, ci e o lăută la care sunt chemați să ajungă toți oamenii, ea dând adevăratul sens al vieții umane, care deși există în istorie, și dependentă de materie, nu este totuși strict închisă în ea, căci adevăratul ei sens trece dincolo de aceasta. Sfințenia este chemarea pe care Dumnezeu o adresează tuturor oamenilor, pentru că El vrea ca toți oamenii să fie asemenea cu El, „voințe ca toți oamenii să se mântuiască și la cunoștința adevărului să vină” (1 Tim. 2, 4). Nu se poate spune că există o listă a unor obligații valabile doar pentru monahi, și o alta pentru laici, spre exemplu, ci aceleași criteriul sunt obligatorii, deopotrivă, pentru toți, indiferent de starea lor, fie ei laici sau clerici, monahi sau nemonahi, „cei ce trăiesc în lume, deși căsătorii, trebuie ca în toate celelalte să semene cu călugării...” Vă înșelați foarte gândind că există lucruri ce aparțin doar lui Dumnezeu? Toți avem de dat aceeași socoteală” (Sf. Ioan Gură de Aur, Omilie la Evrei, 7, 4).

Viețile Sfinților, Patericul și celelalte multe cărți ale spiritualității răsăritene ilustrează cu prilegiu acest fapt, demonstrând că nu se poate vorbi de un mod anume prin care omul poate ajunge la sfințenie, pentru că finalmente toți oamenii sunt chemați la dobândirea ei. Practic, putem vorbi de o infinitate de ipoteze ale sfințeniei, după numărul subiecților angajați în acest proces teandric, fiecare realizând, după măsura firii și a personalității sale proprii, grade și stări

de sfințenie. O întâmplare din istoria monahilor vine să ilustreze această realitate. Despre Pafnutie, unul dintre monahii îmbunătățiți ai pustiei, se spune că a cerut la un moment dat lui Dumnezeu să-i arate pe cei egali cu el în sfințenie. Într-o vedenie i se arată: un tâhar care a salvat viața unei femei care s-a răcit în pustie, un primar de sat generos și drept, și un negustor de perle care și-a împărțit averea săracilor.

Pentru a ajunge la măsura sfințeniei nu trebuie să te rupi neapărat de lume, pentru că sfinții trăiesc cel mai adesea printre semenii lor, în deplină smerenie și discreție, știți numai de Dumnezeu, sfințindu-i și pe ceilalți prin prezența lor. Ioan Moshos în cartea sa, *Pășunea duhovnicească*, vorbește despre un monah tânăr, care nu se sfiește să frecventeze cele mai insalubre taverne, păstrându-și însă nealterată curăția sufletească, însă comportarea lui stărnește invidia unui monah bătrân, care deși petrecuse cincizeci de ani într-un schit, în nevoită aspră, n-a reușit să ajungă la aceeași măsură duhovnicească.

Sfințenia nu se confundă, în nici un caz, cu o simplă corectitudine formală, în genul „dreptății” pe care o afișau fariseii, ci ea este trăirea lăuntrică a misterului divin, plonjarea în infinitul lui Dumnezeu. Spre piscul dumnezeirii poți urca anevoie, de-a lungul unei vieți întregi, cu opiniile și căderile inerente, după cum te poți apropia într-o străfulgerare, în care orice opreliște este depășită, și orice graniță arsă, chestiunea fiindă nu atât de felul trăirii, ci de cel al intensității ei. Despre Sf. Teodor Stălpnicul (sec. 6), se spune că a petrecut saizeci de ani pe un stâlp în nevoită aspră. Spre sfârșitul vieții L-a rugat pe Dumnezeu să-i descopere care îi va fi răsplata viitoare, iar Dumnezeu îi descoperă că aceasta îi va fi egală cu a unei comediantă din Damasc, care pe patul de moarte, și-a dăruit întreaga agoniea unei familii cu mulți copii, care trăia în mizerie.

Dacă Biserica Ortodoxă acordă în cadrul cultului său atât de bogat un loc aparte cinstirii sfinților, aceasta nu trebuie să ne facă, în nici un caz să credem că astfel am împieta în vreun fel anume, cultul de adorare pe care îl datorăm lui Dumnezeu, căzând în exclusivismul practicat de toate cultele neoprotestante, care refuză orice cinstire acordată sfinților. Adevăratul motiv pentru care Biserica Ortodoxă îi cinstește pe sfinți este acela că omul, păstrându-se în harul lui Dumnezeu, și adăpându-se neîncetat din izvorul sfințeniei divine, poate ajunge el însuși la măsura sfințeniei.

Li cinstim pe sfinți nu pentru ceea ce sunt în ei însuși, ci pentru ceea ce Dumnezeu lucrează în ei. „Prin sfinții care sunt pe pământul Lui, minunată a făcut Domnul toată viața Lui întru dăruirii” (Ps. 15, 1), pentru faptul că prin ei Dumnezeu își descoperă viața și prezența Sa. „Minunat este Dumnezeu întru sfinții Lui” (Ps. 67, 36); mai mult, ei sunt cinstiți, pentru vrednicia și curăția vieții lor, de Dumnezeu însuși: „cinstită este înaintea Domnului moartea cuvioșilor Lui” (Ps. 115, 3).

Pr. N. STOIA

Finalitatea mișcării ecumenice

— La 50 de ani de la înființarea Consiliului Ecumenic al Bisericilor —

Mișcarea ecumenică a fost inspirată, dar și a generat o spiritualitate ecumenică, spiritualitate ce permite perceperea unității și credinței profunde a Bisericilor, sesizarea misterului comunitii cu Dumnezeu. Spiritualitatea creștină este o expresie a catolicității Bisericilor. Dar acțiunea sacramentală prin excelență a catolicității este Euharistia. Celebrarea comună euharistică (cu Bisericile soro) și comuniunea euharistică (cu cei botezați într-un botez legitim) sunt evidențele acestei catolicității. Ca și Botezul, Euharistia este unică, are valori catolice. Lipsa de comuniune euharistică nu este o diversitate legitimă ci o diviziune, o întrerupere a catolicității. Ea este scopul unității văzute, nu mijlocul de a o realiza, spun ortodocșii. Dar misterul realității ecclesiale, realitate ultimă cu care se identifică o Biserică, ca și misterul unității care există deja între Biserici nu poate să fie epuizat. Comuniunea deplină este ineputabilă. Și mai este dimensiunea profetică și eshatologică a unei euharistice, ca sacrament al Bisericilor nedespărțite. Ori de câte ori celebrează Euharistia, Biserica retrăiește istoria totală a mântuirii și dă mărturie despre înviere, prin puterea Duhului Sfânt, pentru întreaga lume. Comuniunea euharistică dintre creștini este un eveniment profetic, căci anunță biruința asupra diviziunilor, violenței și morții, anunță adică venirea cerului pe pământ, recapitularea tuturor, umanitate și creație, în Iisus Hristos, Mielul biruitoar, mirele Bisericilor. Gustând din aceeași pâine euharistică și din același potir, creștinii aparțin toți unei singure Biserici, unui singur **okumene**. Mișcarea ecumenică, fie Consiliul ecumenic, fie conducătorii ei, nu trebuie să scoată celebrarea și comuniunea euharistică din rândul exigențelor catolicității. Ex-communicarea, întreprinerea catolicității, înseamnă că creștinii au uitat că Hristos s-a jertfit pentru Biserica nedespărțită, ultimă, așa cum a arătat Sf. Ciprian de Cartagina. În mijlocul dezbinărilor, Euharistia este sacramental-darul catolicității, al unei catolicități transcendente, eshatologice, nu impune din afară de o autoritate.

Prin urmare, putem distinge în această fază pre-conciliară (1948—1998) mai multe perioade:

Perioada stereotipată, în care Bisericile membre din CEB au apărut și comparat tezele lor convenționale și canonice (adesea cu definiții scoase din cărțile lor simbolice, din dicționare și manuale). **Declarația de la Toronto (1950)** a favorizat relativismul ecclésiologic, de unde concepția că ecumenismul se practică la nivelul relațiilor bisericesti, independent de consensul lor explicit în materie de doctrină.

Perioada convergențelor teologice, a „explicării ecumenice a credinței apostolice”, în care Bisericile au redescoperit autoritatea reală și comună a Tradiției. Receptarea acestor convergențe e însoțită de mutații structurale, de convertirea instituțiilor biserice-

ști. La sfârșitul acestei perioade ecumenismul e pecetluit de două tentații: prima constă în a face să se creadă că nu s-a schimbat nimic din 1948, ignorând apelul de recunoaștere a Botezului, a taineilor, a profeției, apelul la celebrare euharistică comună; cealaltă, tentație inversă, constă în a căuta o viziune nouă a ecumenismului, un ecumenism orientat spre acceptarea divergențelor, decomplexat de critica identității confessionale, sub pretextul că ecumenismul precedent a avut o tendință reducionistă. Orice proiect ecumenic ar fi deci deficient nu numai din cauză că nu există nici un consens asupra definiției unității, ci și pentru că unitatea Bisericilor văzute e dependentă de sistemele sociale, de tensiunile naționale și internaționale, asupra cărora Biserica n-are nici o priză.

Este timpul de a remodela fundamental ethosul — spiritualitatea, orientarea și programul Consiliului Ecumenic al Bisericilor, mecanism incontestabil în situația de criză de azi. Este vorba de a recapitula o jumătate de secol de viață ecumenică, de a pune ordine în ideile și reflecțiile lui constitutive; convergențele ecumenice realizate reprezintă exigențele autentice, de aceea întreruperea comuniunii euharistice nu este o ruptură ireversibilă. Pe aceste baze, tinerea unui conciliu care să consolideze comunitatea conciliară — comuniunea Bisericilor locale — în jurul Tainei euharistice — sacramentul Bisericilor ultime, nedespărțite, va fi o mărturie morală publică, dar și o mărturie profetică, dând o mare eficiență contribuției creștinilor la reconcilierea lumii.

De aceea, Bisericile Ortodoxe ar trebui să revină în conversațiile și deciziile ecumenice de azi cu mai multă autoritate, pasiune și indulgență. Ortodoxia nu trebuie să se lase condusă de cei înființați în ecumenism, care omit dimensiunea ei catolică, ecumenică, nici să fie abătută de frustrările din ultimii ani. Bucurându-se acum de libertate religioasă și politică deplină, Bisericile ortodoxe, odată cu scrierea Catehismului ortodox pentru generațiile viitoare, au datoria să spună un cuvânt profetic despre finalitatea Mișcării ecumenice, despre răspunderea creștinismului față de degradarea spirituală și dislocarea morală a lumii prin violență, xenofobie, rasism. În orice situație de criză, Biserica trebuie să adune, nu să risipească. Unitatea în comuniune, unitatea creștinilor pentru reconcilierea lumii este o acțiune comună — o conspirație a Duhului Sânt și a Bisericilor. **„Am convenit, Duhul Sfânt și noi”** (Fapte 15, 28). În turbulența confesională, etnică, politică, de la sfârșitul acestui mileniu, una din exigențele catolicității este aceea că Bisericile să se asculte unele pe altele spre binele poporului lui Dumnezeu.

Pr. prof. dr. ION BRIA

Excursia

coralei mixte a bisericii „Sfinții Arhangheli” — Sibiu la Mănăstirea Recea, Tg. Mureș, în 3 mai 1998, de Duminica Mironosițelor

Această excursie a fost organizată și plătită de membrii coralei, care au fost însoțiți de p. paroh Nichifor Todor, iar corul a fost condus de dirijorul său, prof. Ioan Vizetue.

Ajunși la Recea, la orele 9 am participat la slujba acatistului, făcută de câteva măicuțe, iar la orele 10,15, a început Sfânta Liturghie, precedată de un scurt cuvânt al p. par. Ioan, duhovnicul mănăstirii, privind însemnătatea Sfintei Liturghii.

Corala noastră a cântat întreaga liturghie, în absida stângă a bisericii.

Piese corale, mixte, pe care le-am cântat au fost: ectenia mare și antifonele duminicale, obișnuite, de **Gavril Muzicescu**, fericiții de **Tim. Popovici**, „Venii să ne închinăm” de **G. Muzicescu**, heruvicul de **Giuseppe Sarti**, „Mila păcii” de **Alex. Podoleanu**, „Pe Time Te lăudăm” de **G. Lamakin**, „Ingerul a strigat” de **Makarov** și **Concertul Paștilor**, „Astăzi tot trupul se veseleşte” de **Muzicescu**, toate ascultate cu sufletul la gură de întreaga asistență.

După concertul-pricesnă, p. par. nostru Nichifor a rostit predică, legată de Duminica Mironosițelor, cu recomandarea duhovnicească de a urma și noi credința, dragostea față de Mântuitorul și spiritul de jertfă ale aceor tinute femei, care au devenit prietele vestitoare ale învierii lui Hristos.

A urmat, apoi, la cuvânt p. par. Ioan, care a stăruit pe ideea ridicării noastre sufletesti din negura vremilor trecute ca un vis urât peste Biserica noastră și

peste noamul nostru românesc, la lumina învierii lui Hristos, prin credința trăită de fiecare dintre noi, în viața de zi cu zi.

P. par. Ioan a mulțumit credincioșilor adunați, ca de obicei, în număr mare, apreciind dragostea lor pentru Biserica Străbună, ortodoxă. A elogiat râvna celor veniți de departe: un autobuz tocmai din Bucovina și noi, cei din Sibiu, să-l caute pe Hristos cel înviat, ca și Mironosițele...

Cuvinte de caldă apreciere a adresat p. par. Ioan și coralei noastre care — zicea dânsul — ne-a întraipat duhovnicește la această Sfântă Liturghie, dându-ne prilejul să trăim, cu toții, sublimul liturgic...

În final, p. par. Ioan a invitat-o și pe maica Cristina, starea mănăstirii, să spună și dansa câteva cuvinte. Și sfinția sa a subliniat faptul că membrii coralei noastre nu urmăresc să-și pună în evidență vocea, cât mai ales, se străduiesc să le vibreze sufletele, încât să intre în rezonanță duhovnicească cu ei, și credincioșii care-i ascultă.

După liturghie, am fost poțiti la trapeză, la o agapă frățească. Corala noastră a făcut multe excursii, pe la mănăstiri din mai toată țara, însoțită de preoții noștri: p. par. Nichifor Todor și Silviu Filimon, condusă — ca dirijor — de dl. prof. Ioan Vizetue, dar excursia aceasta, din 3 mai 1998, la mănăstirea Recea, ne va rămâne de neuitat, în suflete, cu bucuriile și emoțiile sublimă trăite acolo.

Dirijorul coralei: prof. IOAN VIZETUE

Constituirea noii Adunări Eparhiale în Arhiepiscopia Ort, Rom. Sibiu

În conformitate cu prevederile hotărârii Consiliului Național Bisericesc nr. 7.531/18 dec. 1997, în data de 7 mai 1998, s-au efectuat alegerile pentru membrii clerici și mireni în Adunarea Eparhială a Arhiepiscopiei Sibului în cele zece Circumscripții.

În baza actului Cancelariei Sf. Sinod nr. 2516/1998 în perioada 15 mai — 6 iunie 1998 Eparhiile au organizat constituirea Adunării Eparhiale și au solicitat confirmarea alegerilor eparhiale.

Data constituirii Adunării Eparhiale în Arhiepiscopia Sibului a fost fixată în 23 mai 1998, ora 10. Cu binecuvântarea înalt Prea Sfințitului Mitropolit Antonie Plămădeală, lucrările constituirii noii Adunări Eparhiale au fost conduse de Prea Sfințitul Visarion Rășinariu, episcop-vicar al Arhiepiscopiei Sibului.

La ora 9,00 în Capela Facultății de Teologie „Andrei Șaguna” din Sibiu s-a făcut Te Deum cu chemarea Sfântului Duh.

La ora 10,00 în Aula Facultății, se deschide ședința cu un cuvânt lămuritor al Prea Sfințitului Visarion, episcop-vicar, privind realizările Eparhiei în cei patru ani care au expirat și îndatoririle ce le vor avea membrii aleși în perioada 1998—2002.

Conform Ordinii de zi Adunarea s-a constituit în secțiuni care au depus actele la Comisia specială pentru organizare și validare. După ce s-a constatat că au fost validate jumătate plus

unu din mandate, președintele a declarat Adunarea Legal constituită. S-a alcătuit biroul definitiv. Se aleg 4 comisii: bisericească, culturală, economică și de organizare și validare. S-a procedat la examinarea și validarea definitivă a mandatelor. Adunarea aprobă mandatele.

Componența noii Adunări Eparhiale a Arhiepiscopiei Sibului din perioada 1998—2002 este următoarea:

A. Membrii clerici: P.C. Arhid. Prof. Univ. Ioan Floca, P.C. Arhid. Prof. Univ. Constantin Voicu, P.C. Prof. Univ. Ilie Moldovan, P.C. Pr. Ioan Vladovici, P.C. Pr. Cornel Codrea, P.C. Pr. Mircea Crețu, P.C. Pr. Ioan Dincă, P.C. Pr. Ioan Cioacă, P.C. Pr. Octavian Imbru, P.C. Pr. Ioan Teșa.

B. Membrii mireni

DI. Avocat Ioan Moraru, DI. Juec. Gheorghe Văja, DI. Conf. Dr. Ilie Crăciun, DI. Dr. Vasile Iacob, DI. Dr. Nicolae Suciu, DI. Inginer Aurel Șoaită, DI. Dr. Dumitru Nicora, DI. Aurel Bucur, DI. Inginer Gheorghe Comșu, DI. Inginer Alexandru Boeriu, DI. Prof. Ioan Timofte, DI. Inginer Alexandru Lup, DI. Dr. Mihai Niclescu, DI. Prof. Univ. Ovidiu Moceanu, DI. Prof. Radu Fruntes, DI. Avocat Ionel Maxim, DI. Prof. Mircea Florea, DI. Prof. Gheorghe Cupes, DI. Jurist Dorin Suciu, DI. Dr. Dumitru Popa.

În conformitate cu prevederile art. 142 din Regulamentul pentru alegerea, funcționarea și dizolva-

rea organelor deliberative, și executive în parohiile, protopopiatele și eparhiile din cuprinsul patriarhiei Române, Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist a emis Decizia Patriarhală nr. 7/1998 prin care au fost confirmați membrii clerici și mireni aleși la data de 7 mai 1998 în Adunarea Eparhială a Arhiepiscopiei Sibului.

Adunarea Eparhială nou constituită a propus și a aprobat: Consiliul Eparhial al Arhiepiscopiei Sibului în perioada 1998—2002.

Membrii clerici
— Arhid. Prof. Univ. Dr. Constantin Voicu
— Pr. Cioacă Ioan
— Pr. Codrea Cornel

Membrii mireni
— Avocat Moraru Ioan
— Judecător Văja Gheorghe
— Conf. Univ. Dr. Ilie Crăciun
— Dr. Suciu Nicolae
— Prof. Univ. Dr. Ovidiu Moceanu
— DI. Bucur Aurel

Membrii aleși în adunarea Națională Bisericească în perioada 1998—2002

— Arhid. Prof. Dr. Ioan Floca
— Avocat Moraru Ioan
— Dr. Suciu Nicolae
(Continuare în pag. a 7-a)
Preot SASAUJAN SIMION

Pr. prof. dr. Liviu Galaction Munteanu la 100 de ani de la naștere

O viață de om înseamnă foarte puțin în fața eternității sau după unii chiar nimic; însă a ști să smulgi clipele eternității înseamnă totul!

Acesta ar putea fi motto-ul potrivit vieții preotului cărturar Liviu Galaction Munteanu, profesor și apoi rector al Academiei Teologice Cluj, precum și vicar al Episcopiei Ortodoxe a Clujului.

Lacrimi și flori de mai au fost aduse la Cristian-Brașov, urbea-i de naștere, sâmbătă, 9 mai a.c., când s-au împlinit 100 de ani de la nașterea celui care, prin martiriul la Aiud, a fost așezat în Pantheonul marilor bărbați ai Neamului și Bisericii.

Ca organizator principal, Biserica Ortodoxă Cristiană și apoi Fundația „Nova Civitas”, Școala și Primăria din Cristian, precum și Despărțământul Bărsa de Sus al Astrei, cu sediul tot aici, au invitat la comemorare personalități ale vieții bisericesti și laice dintre cele mai remarcabile.

Alături de ziaristi, profesori, diverși intelectuali, consăteni, au fost prezenți la Cristian: P.S. Episcop vicar Visarion Rășnăreanu, pr. prof. dr. Alexandru Moraru, pr. prof. dr. Stelian Tofană și pr. lector Ioan Chirilă de la Facultatea de Teologie Cluj, pr. prof. dr. Ilie Moldovan, pr. asist. Moșoiu Nicolae, asist. Sorin Dobre, de la Facultatea de Teologie Sibiu. Tot la solemnitățile zilei au fost de față frații preoți Dumitru Pătrușel, Tărnaveni, Aurel Suciu, Ioan Herda, Ioan Dinu Constantin Puia, Brașov, Ioan Voineag, Săcele, Dumitru Comșa, Ghimbav, Nicolae Goja, Hălchiu, Nicolae Luca, Cărpiniș, Ioan Pătrușel, Bod, Nicolae Mărginean, Zărnești, Nicolae Stroe, Stupini.

De față au fost și fiii celui omagiat: domnul Sergiu Munteanu și doamna Lia Drăgănescu, medici, precum și un nepot, veniți din Cluj.

După parastasul săvârșit în biserică, în care cu 100 de ani în urmă, a fostbotezat pruncul Liviu Galaction, obștea celor prezenți a pornit în procesiune spre str. Lungă nr. 138, unde primarul a dezvelit, iar P.S. VISARION a sfințit placa comemorativă de pe frontispiciul casei în care s-a născut și a trăit 25 de ani Liviu Galaction.

În frunte cu P.S. VISARION ne-am deplasat la Monumentul eroilor din Cristian, unde, după ce s-au depus flori — era ziua de 9 mai — s-a rostit o rugăciune pentru toți eroii și pentru Părintele Liviu.

S-a trecut apoi pe la Muzeul „Prof. Ion Soliu”, din incinta școlii și prin Expoziția artiștilor locali, pr. George Ercuș și d-na Minerva Caraș, de la Căminul cultural nr. 2, unde, în continuare, s-a derulat Simpozionul comemorativ „Pr. Prof. Dr. Liviu Galaction Munteanu — 100 de ani de la nașterea sa”.

După cuvinte de apreciere, P.S. Episcop VISARION a dat citire telegramii I.P.S. ANTONIE, Mitropolitul Ardealului, care regretând că din motive de sănătate nu poate fi prezent, a subliniat personalitatea de excepție a rectorului Liviu Galaction, căruia I.P.S. Sa i-a fost student.

Mulțumind I.P.S. ANTONIE pentru cuvintele adresate și P.S. VISARION pentru prezența și binecuvântările adresate, prof. Ioan Popa, președintele Despărțământului Bărsa al Astrei și moderatorul „plin de har” al lucrării, a transmis I.P.S. Sale urările tuturor de sănătate și multă putere de muncă.

În comunicarea „Ascendenții lui Liviu G. Munteanu”, pr. paroh Nicolae Floroiu a vorbit despre străbunicii lui Liviu, Petre și Maria, el — oștean al domnului Tudor, ea de o frumusețe de excepție, care a fost remarcată de Împăratul Franz Josef, în trecere prin Cristian. S-au mai făcut precizări despre bunicii celui omagiat, românii cei mai proșperi ai satului și părinții lui, Nicolae și Maria, el absolvent al Academiei Teologice Sibiu și a unor cursuri de drept în limba germană.

Și ca în proverbul: „așchia nu sare departe de trunchi”, vorbitorul arată că „personalitatea martirului Liviu mergea din seva noastră din românii frunziși ai Tării Bărseli”.

Pr. prof. dr. Alexandru Moraru, de la Cluj, în lucrarea „Viața și opera lui Liviu G. Munteanu”, a subliniat atât viața ca familist căsătorit la Sibiu, cu Silvia Popa cât și pe studentul la Academia Teologică Sibiu și apoi la Facultatea de Teologie din Cernăuți, unde și-a luat doctoratul în anul 1923. A funcționat ca profesor, decan și rector la Academia Teologică din Cluj, ca vicar administrativ la Episcopie și preot în Bistrița. Pentru că a întocmit o programă de introducere a religiei în școli, cerută de ierarhul de atunci al Clujului, a fost condamnat la 17 ani de închisoare „pentru crimă împotriva socialismului”. A murit la Aiud, în urma unor cumplite suferințe și traume psihice.

A luat apoi cuvântul Pr. Conf. Dr. Stelian Tofană, conf. în prezent la catedra de Noul Testament. În comunicarea intitulată „Contribuția Pr. Prof. Dr. Liviu G. Munteanu la dezvoltarea Studiului Noului Testament”, ne-a vorbit despre scrierile care au fost cenzurate timp de 45 de ani, de exegezele actuale, de lucrări rămase încă în manuscris. Dintre lucrările sale au fost amintite: „Viața Mântuitorului Iisus Hristos”, „Predica de pe munte”, „Vechiul Testament și Creștinismul”, „Istoria creațiunii în lumina cercetărilor științifice”, „Viața Sf. Apostoli” etc.

În comunicarea intitulată „Contribuția lui Liviu G. Munteanu la dezvoltarea studiului Vechiului Testament”, pr. Lect. Ioan Chirilă de la Cluj a arătat, de asemenea, că, cel care stăpânea la perfecție limbile germană, franceză, greacă, latină și ebraică a adus o imensă contribuție și la dezvoltarea studiului Vechiului Testament. Profesorul Liviu a suplinit cu multă competență ani de zile și catedra de Vechiul Testament.

Cine l-a învinuit pe Liviu Galaction de antisemitism — spunea părintele Chirilă — să citească „Vechiul Testament și Creștinismul” sau „Vechiul Testament și Pentateuhul” și va înțelege dragostea lui Liviu Munteanu „pentru toate neamurile”.

A luat apoi cuvântul Pr. Prof. Dr. Ilie Moldovan, de la Sibiu:

În lucrarea sa „Mărturisii și omagii rectorului Liviu G. Munteanu”, cu maniera care îl caracterizează, vorbitorul ne-a încăntat inimile prin dezvoltările relatate în calitate de student. „Sesizând în studentul de la agronomie un «mare viitor» — sublinia vorbitorul — m-a primit la Teologie fără nici un act. Iată, sunt în pragul pensionării și nimeni nu mi-a cerut încă să depun actele la Teologie!” Rectorul era un mare caracter!

Și, urmând firul dezvoltărilor, Păr. Prof. Moldovan a mai precizat: „Sunt convins că așa cum a înțeles situația mea specială, rectorul va fi înțeles desigur pe mulți alții și chiar pe I.P.S. Antonie, care, și el, ținta represaliilor comuniste, a fost primit în anul IV, la Academia Teologică de la Cluj”.

Simpozionul s-a încheiat cu mai multe propuneri:

- reeditarea scrierilor lui Liviu G. Munteanu;
- căutarea și publicarea manuscrisului „Comentar la întreg Noul Testament”;
- înființarea unei catedre „Liviu Galaction Munteanu”;
- pentru meritele științifice, martiriul său și faptul că „la cedarea Ardealului”, cu toate riscurile a rămas în Cluj, s-a solicitat acordarea titlului de Academician post-mortem.

În după-amiaza aceleiași zile de 9 mai, orele 16,30, la Cristian, a avut loc un Concert coral omagial, închinat marilor personalități. Într-o atmosferă de sărbătoare și o sală plină până la refuz, ne-au emoționat inimile, lucrări corale legate de Sărbătoarea Sf. Învierii.

Concertul a fost susținut de:

- Corul de copii al Școlii generale Cristian, dirijor Nicolae Sebeșan;
- Corul mixt al Facultății de Teologie Sibiu, dirijor Sorin Dobre;
- Corala Cercului Militar din Brașov, dirijor Mihai Gorbonov;
- Corul Bisericii Ortodoxe Române din Cristian, dirijor Sorin Dobre.

Duminică 10 mai s-au continuat festivitățile prin Sf. Liturghie la care au luat parte, alături de un mare număr de credincioși, Pr. Prof. Alexandru Moraru, Pr. Lect. Ioan Chirilă, Pr. Ioan Dinu din Brașov, Pr. paroh Nicolae Floroiu, fiii și nepotul celui comemorat.

Părintele paroh, mulțumind tuturor celor implicați în omagierea lui Liviu Galaction Munteanu roagă pe Părintele Cereș să primească jertfele tuturor, dar mai presus de toate, să primească jertfa martiriului lui Liviu Galaction în „jertfelnicul Său mai presus de Ceruri”.

„A căzut o stea, dar lumina ei va lumina pe mai departe. Tu, martirule, ai știut să smulgi clipele eternității și ai dobândit totul. De aceea, în mai, vor fi lacrimi și flori de liliac pe destinația tău, care de acum înseamnă Veșnicie!”

Pr. NICOLAE FLOROIU

Regenerarea misiunii în noul context urban din România

București, Palatul Patriarhiei, 4-6 mai 1998

În perioada 4-6 mai 1998, Patriarhia Română (Sectorul Bisericii și Societate), împreună cu Consiliul Ecumenic al Bisericilor (Departamentul Misiune și Evanghelizare — secția Misiune Urbană) au organizat seminarul cu tema: Regenerarea Misiunii în noul context urban din România.

La Seminar au participat peste 60 de participanți, ierarhi, preoți și laici, reprezentanți ai eparhiilor din cuprinsul Patriarhiei Române, reprezentanți ai Consiliului Ecumenic, președintele mișcării „Mission Populaire” din Franța, profesori și studenți reprezentând Facultățile de Teologie din Tară. O notă aparte a constituit-o prezența la Seminar a preoților ce-și desfășoară activitatea în penitenciare, spitale și în armată. Au fost prezenți de asemenea reprezentanți ai asociațiilor ortodoxe de femei, de tineret, ai așezămintelor bisericesti de caritate, reprezentanți ai AIDROM-ului.

Vicarul Bisericii Armene în România, Decanul Facultății de Teologie Romano-Catolică din București precum și pastorul Bisericii Reformate din București au constituit prezențe deosebite mai cu seamă prin aportul adus la analizarea unor perspective ecumenice cu aspect local și național. Lucrările, începute cu slujba Sfintei Liturghii în Catedrala Patriarhală de un sobor avându-l în frunte pe P.S. Teofan Sinauțel, vicar-patriarhal (de altfel cu prezența continuă pe toată derularea acțiunii), s-au bucurat de prezența și atenția deosebită a P.F. Sale al rinte Teoctist, Patriarhul României, cuvintele P.F. Sale adresate ca binecuvântare participanților, atât la începerea lucrărilor cât și la încheierea lor, constituindu-se în îndemnul la lucru serios, „cler și popor”, la vestire creștină în societatea românească.

Plenarele lucrărilor s-au deschis cu o prezentare a Raportului Seminarului de la Brașov (organizat de CEB — Geneva, Protopiatul ortodox din Brașov și de către Facultatea de Teologie „Andreia Șaguna” din Sibiu, octombrie 1996), realizată de către John Garbutt și de către Pr. Prof. Ion Bria, Raport care a constituit și punctul de plecare în discuțiile care au urmat. Pe parcursul zilelor de lucru au mai prezentat referate Pr. Prof. Nicolae Necula (referat privind tipurile de parohii urbane existente astăzi), Prof. Virgil Constantinescu (analiză sociologică a marilor aglomerații urbane), Pr. Adrian Neculea (Misiunea Bisericii în viața parohială), Georges Kononovitch („Mission Populaire”, Franța), Pr. Prof. Ioan Saucă (cu o excelentă punere în temă la capitolul „Misiune creștină în sec. XXI: reflecții și perspective).

Deosebit de captivante și dădătoare de ton au fost discuțiile din cadrul planelor continue mai apoi pe grupe: Grupa I — Misiunea urbană în context parohial, Grupa a II-a — Misiune creștină în alte contexte decât parohial, Grupa a III-a, Lucrarea filantropică, componentă a misiunii urbane. Rapoartele finale ale fiecărei grupe au consemnat problemele cu care se confruntă Biserica Ortodoxă în contextul misiunii urbane, au identificat problemele dar și soluțiile sau resursele de rezolvare a lor.

De o excelentă valoare au apărut mărturiile participanților, glas al experienței de zi cu zi, texte pentru a gândi fiecare ce avem de făcut mai bine în plan misionar.

Îmbucurător s-a remarcat a fi tineretea celor chemați să coordoneze activitatea misionară în sectorul Bisericii-Societate în majoritatea Eparhiilor Patriarhiei Române precum și viziunea nu neapărat nouă dar mult înviorată pe care o cere noua misiologie, demarcată clar, au zice noi și de pastorală și de sectologia care s-au înscris până acum în programa Facultăților de Teologie. Excelentă „pricină” de a pune în comun atâția doritori de-al vestic pe Hristos în contextul urban, acțiunea din Aula Patriarhiei trebuie să-și facă simțită prezența în naosul și pronaosul Bisericii dar și în raportul acestora cu Agora.

Redăm în final din Comunicatul Biroului de Presă al Patriarhiei Române câteva din punctele majore ale dezbaterilor:

- Misiunea este un imperativ evanghelic și o chemare sacră a Bisericii și constituie responsabilitatea întregului popor al lui Dumnezeu, cler și credincioși. După decenii de constrângeri și restricții ale libertății religioase, în care Biserica n-a renunțat la „misiunea sub cruce”, astăzi, „misiunea în libertate” sol cită e’ortul tuturor creștinilor de a deveni martori și mărturisitori ai lui Hristos. În noul context urban

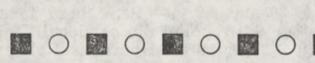
din România trebuie lărgită baza celor ce participă direct și indirect în misiune, identificându-se, de asemenea, metode misionare adecvate unor situații concrete, actuale.

— Parohia rămâne centru spiritual, liturgic și social în jurul căruia se zidește și crește întreaga comunitate umană. Parohia, care se adună în jurul Sf. Liturghii euharistice, trebuie să devină un model de comuniune și de solidaritate pentru comunitate. În activitatea ei misionară, parohia trebuie să angajeze toate asociațiile și grupurile parohiale de femei, tineret, intelectuali, etc.

— Contextul urban din România este afectat de secularizare și de fenomenul globalizării economice, ideologice și culturale care au loc la acest sfârșit de secol și de mileniu și care duc la dezintegrarea societății, la marginalizarea celor slabi și săraci, la pierderea identității, la individualism etc. Biserica trebuie să reziste acestei tendințe, lucrând pentru păstrarea valorilor creștine care dau identitate Bisericii și societății, pentru afirmarea libertății și demnității persoanei umane, sprințind, în același timp, reforma economică a țării.

— Mărturia creștină în contextul urban include, în diferite aspecte ale manifestării ei, creștini și comunități de diverse confesiuni și culturi locale. Participanții la Seminar au constatat posibilitățile reale de cooperare ecumenică la nivel parohial și au reafirmat necesitatea acestei cooperări pentru a se evita transformarea misiunii în prozelitism și conflicte interconfesionale.

Pr. Asist. Univ. drd. CONSTANTIN NECULA

Zilele parohiei, zile de înălțare duhovnicească

În perioada 17-21 mai a.c., Parohia ortodoxă romană IOSEFIN II Sibiu, prin Consiliul Parohial, a organizat pentru prima dată un ciclu de manifestări duhovnicești intitulată „ZILELE PAROHIEI”, zile de înainteză și Sfințiri împărați Constantin și Elena, hramul bisericii, ce se construiește în Piața Prahovei. — Au fost cinci zile de aleasă sărbătoare menite de a ne apropia și mai mult de biserică și de a ne întări în credință.

Astfel, duminică, 17 mai, programul manifestărilor s-a deschis la ora 16, cu adunarea Oastei Domnului din Sibiu. — Aflați pentru prima dată în biserică noastră, frații oștași au prezentat, pe parcursul a două ore, un program ce a cuprins rugăciuni, cântece și poezii ale Oastei Domnului. — După slujba Vecerniei, slujită de un sobor de cinci preoți, părintele profesor Vasile Mihoc a vorbit despre „Rugăciunea-cale de luptă” și a ră-puns la întrebările ce i-au fost puse.

Luni, 18 mai, la ora 17,30, a avut loc Vernisajul expoziției de pictură „Icoana, suflet și credință”. — Deschisă în sala socială a bisericii noastre, făcându-se cu acest prilej și inaugurarea acestui spațiu, expoziția a cuprins lucrări de pictură pe sticlă și lemn ale D-nei VICTORIA CARJE, credincioasă a parohiei noastre. — A urmat Vecernia, după care, preotul Ciprian Șpan, aflat la studii în Franța, a vorbit despre „Ortodoxie în Occident”, iar ieromonahul Dumitru Ignat, paroh în loc. Rădești — Alba, a vorbit despre pastorala sa în Munții Apuseni. — Și de această dată au fost puse întrebări, dialogul prelungindu-se până târziu.

Măști, 19 mai, după slujba Vecerniei, invitat să ne vorbească a

(Urmare din pag. a 5-a)

Fără existența celorlalți nici noi înșine n-am putea exista, căci în realitate, în ceilalți ne regăsim pe noi înșine, iar fără existența acestora am fi condamnați la izolare, deci la moarte spirituală. Cunoaștem lumea nu doar din propria noastră experiență, ci împărțindu-ne din experiențele celorlalți și împărțindu-le din experiența noastră, altora. La urma urmei, nu suntem atât ființe gânditoare, cât mai ales „împreună-gânditoare” (4), și nu atât gânditoare, cât mai ales „ființe euharistice” (5), căci lumea ne-a fost incredințată să ne bucurăm de ea în părtașie cu ceilalți, și nu în izolare și egoism. Atunci când se închide în sine, omul nu face altceva decât să se îndepărteze de adevărata sa natură, săracindu-se și autocondamnându-se la moarte spirituală. „Iubirea de sine este iadul, care finalmente înseamnă sfârșitul oricărui bucurii și pierderea sensului vieții. Iadul nu înseamnă alții, iadul înseamnă eu însumi rupt de ceilalți într-un egoism fără limite” (6).

Ființa umană nu este o entitate izolată sau autosuficientă sieși, iar bogăția sa spirituală nu vine din sine sa, ci din comuniunea cu viața eternă izvorâtă din ființa divină, dar fără să se confunde cu ea. De aceea, omul nu se poate considera împlinit în mod real decât atunci când este în legătură cu Divinitatea, care este „elementul determinant al umanității sale, pierzând sensul Dumnezescii, pierdem sensul umanității”. (7) Scop și țintă finală a existenței umane, apropierea de Dumnezeu nu se poate realiza în izolare, pentru că Dumnezeu ca esență va rămâne pentru noi oamenii mereu neapropiat și etern incognoscibil, El va rămâne pentru noi mereu „departe”, dar „un departe care a poruncit

iubirea apropielii”. (8) De aceea, cu cât te apropii mai mult de Dumnezeu, îi vei descoperi pe ceilalți mai apropiați de tine, prin faptul că suntem purtători ai aceluiași chip: „numai în Hristos aproapele este un alt eu, e Hristos care vine la mine. De aceea iubirea a:ropaelui trebuie să fie în Hristos”.(9)

Este adevărat că prin structura sa cea mai intimă, omul este destinat la comunicare și comuniune cu ceilalți, iar în afara acestei relații nu va face altceva decât să se condamne singur la izolare și moarte spirituală. Însă adevărata comuniune nu se poate realiza decât în cadrul Bisericii, în care suntem cuprinși toți, alcătuind „trupul lui Hristos și fiecare fiind în parte mădularul Lui” (1 Cor. 12, 27). Numai în măsura în care ne aflăm în Biserică, suntem în comuniune și iubire reală cu ceilalți, pentru că Biserică însăși se nutrește din iubirea pe care i-o împărtășește Hristos, iubire din care ea împărtășește la rândul ei, mădularilor sale alcătuitoare „numai în Biserică își descoperă omul adevărata sa identitate” (10).

Prin apartenența sa la Biserică omul nu face altceva decât să-și descopere nevoia și dependența sa de ceilalți, precum și faptul că nu se poate împlini în mod singular. Faptul că suntem în Biserică, nu înseamnă că ni se anulează personalitatea sau identitatea, ci dimpotrivă, doar în acest fel ne putem afirma fiecare în conformitate cu vocația noastră specifică „căci, după cum trupul este unul și are multe mădulari, dar după cum toate mădularile trupului, măcar că sunt mai multe, sunt un singur trup, tot așa este și în Hristos” (1 Cor. 12, 12). A fi în Biserică este conștientizarea faptului că de mult depindem de ceilalți și că nu ne putem împlini cu adevărat decât în măsura în care contribuim la mântuirea celorlalți, și mântuirea pe noi înșine astfel.

BIBLIOGRAFIE:

1. L. Dumont, Eseu asupra individualismului, Ed. Anastasia, p. 42.
2. Sf. Vasile cel Mare, Regula Marii, în P.G., t. 31, col. 917.
3. K. Ware, Ortodoxia, calea dreptei credințe, p. 28.
4. D. Stăniloae, Iisus Hristos, lumina lumii..., p. 26.
5. K. Ware, op. cit., p. 86.
6. idem, p. 30.
7. idem, p. 55.
8. N. Berdiaev, Filosofia lui Dostoievski, p. 64.
9. Sf. Ioan Gură de Aur, Omilia XXIII, Despre milostenie, P.G. t. 62, 724.
10. Pr. Al. Ecleianinov, citat de A. Plămădeală, în Biserica slujește, p. 73.

Constituirea noii Adunări Eparhiale

(Urmare din pag. a 6-a)

Membrii aleși în Consistoriul Eparhial

Președinte:
— Preot Nichifor Todoro

Membrii:
— Pr. Moisiu Liviu
— Pr. Jurcă Ioan

Supleanți:
— Pr. Erceanu Cornel
— Pr. Șpan Gheorghe

Apărători:
— Pr. Streza Gheorghe
— Pr. Coman Nicolae

Grefier:
— Pr. Lupescu Ioan

În încheierea lucrărilor Adunării Eparhiale nou constituită, Prea Sfinții Visarion Rășnăreanu, Episcop Vicar, mulțumește celor aleși, în numele înalt Prea Sfințitului Mitropolit Antonie și a Prea Sfinției Sale pentru participarea la prima ședință a Adunării Eparhiale adresându-le îndemnul ca fiecare cleric și mirean să-și aducă contribuția la rezolvarea tuturor problemelor din viața Eparhiei.

IONEL SORIN ALBU

Sfinții Apostoli Petru și Pavel

(Urmare din pag a 3-a)

Ca dovadă a venerării Sfinților Apostoli Petru și Pavel, sunt locașurile de închinare cu hramul lor, precum și sfințele icoane prin care ei sunt reprezentați. O icoană a bisericii de lemn din Oncești (Maramureș), din anul 1639, îl reprezintă pe Sf. Ap. Petru, alături de Sf. Ierarh Nicolae. Pictura se situează pe linia tradiției bizantine, caracterizată prin figuri ascetice, cu motive decorative, executată fiind cu tehnica arhaică (Porumb M., Icoane din Maramureș, Cluj-Napoca, 1975, p. 13-14). S-a făcut asocierea acestor doi sfinți, pe considerentele că ambii au fost apărători ai învățăturii de credință și ambii îndrumători pe scara virtuților creștine.

La Voroneț, mai multe scene, în șiruri etajate, îndemănatec legate între ele, alcătuiesc viziunea raiului. Potrivit unei tradiții catolice, Ap. Petru

cu semnul caracteristic — cheile — este reprezentat îndreptându-se spre poarta raiului și trăgându-l de mână pe Ap. Pavel (Comanescu P., Voroneț, București, 1965, p. 29-30).

La ziua Sfinților Apostoli Petru și Pavel a anului 1998, se împlinec 125 de ani de la adormirea în Domnul a marelui Mitropolit Andrei Șaguna, considerat a fi neîntrecut „dădător de legi și datini” (Lupaș I., Tașna unei supraviețuiri, Sibiu, 1943, p. 1). În ale sale Memorii (Sibiu, 1923, p. 82), neobositul Ierarh a făcut referire la cei ce în vreme de prozelitism și-au lăsat credința cea adevărată, moștenită de la străbuni. În schimb, a elogiat statornicia în credință, cu cuvintele Sf. Ap. Pavel (Rom. 1. 8), care mulțumește lui Dumnezeu, pentru credința Românilor, care este și a lui și este vestită în toată lumea.

AGENDA I.P.S. MITROPOLIT ANTONIE

- **1 mai a.c.** — I.P.S. Mitropolit ANTONIE a primit la Reședința Mitropolitană din Sibiu pe ing. Valeriu Duță cu familia, din București.
- **5 mai a.c.** — I.P.S. Sa a vizitat canonic Mănăstirea Brâncoveanu, Sâmbăta de Sus, unde împreună cu un grup de arhitecți a avut discuții în legătură cu viitoarea Academie de la Sâmbăta.
- **10 mai a.c.** — I.P.S. Sa a cercetat canonic mănăstirea „Nașterea Maicii Domnului” — Valea Hârtibaciului, jud. Sibiu, unde s-a întâlnit cu soborul de maici discutând în legătură cu șantierul de aici.
- **16 mai a.c.** — I.P.S. Sa a vizitat canonic șantierele celor două biserici ce se construiesc în Mediaș, precum și Căminul preotesc al Arhiepiscopiei, de la Bazna, jud. Sibiu.
- **20 mai a.c.** — I.P.S. Sa a primit pe P.C. Pr. Remus Grama din SUA, aflat la Sibiu.
- **28 mai a.c.** — I.P.S. Sa a primit pe dr. Ioan Teodor Gheorghe și dr. Emil Băcilă din Sibiu.
- **30 mai a.c.** — I.P.S. Sa a vizitat sediul protopopiatului Săliște, iar apoi însoțit de P.C. prot. Romul Roșca a cercetat schitul Foltea, precum și Mănăstirea Sf. Treime Orlat, aflată în șantier de construcție.

PROGRAMARE DE CONCURS

In condițiile obișnuite de concurs publicăm spre ocupare următoarele parohii vacante:

PROTOPOPIATUL ORTODOX ROMÂN, SIBIU

1. PAROHIA Cristian II
2. PAROHIA Cisnădioara

Termen de concurs: 15 iunie — 15 iulie 1998

Cei care doresc să ocupe aceste posturi își vor înainta cerere în termenul legal la Oficiile protopopești, anexând adevărinate după certificatul de cursurile de îndrumare.

După expirarea termenului de concurs Of. protopop. ne vor înainta urgent dosarele cu cererile candidaților.

P.C. protopopi sunt îndrumați să verifice cererile candidaților, în care se vor menționa, vechimea în funcția anterioară, examene absolvite, copie diplomă de licență, copie pentru cursuri de îndrumare absolvite, situația socială (domiciliul, copiii, părinți, locul de muncă al soției etc.).

Cererile care nu cuprind aceste puncte sau nu au acte doveditoare ale acestor puncte nu vor fi luate în considerare la desfășurarea concursului.

Termen de contestație 15 zile de la data numirii.

Dr. ANTONIE
Arhiepiscop și Mitropolit

Consilier bisericesc-ad-tiv,
Pr. SIMION SASĂUJAN

ITINERAR PASTORAL

Din încredințarea și cu binecuvântarea I.P.S. Mitropolit Dr. ANTONIE PLĂMĂDEALĂ, P.S. VISARION RĂȘINĂREANU — Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Sibiului a săvârșit următoarele:

- **27 aprilie a.c.** — P.S. Sa a vizitat canonic Mănăstirea „Adormirea Maicii Domnului” de la Turnu-Roșu, prot. Avrig.
- **28 aprilie a.c.** — P.S. Sa a săvârșit Vecernia și Acatistul Învierii Domnului în Catedrala Mitropolitană.
- **29 aprilie a.c.** — P.S. Sa a cercetat canonic bisericile cu hramul „Cuv. Paraschiva” și „Bunavestire” din parohia Hosman, biserică „Sf. Nicolae” din Marpod și biserică „Înălțarea Domnului” din Vărd, prot. Agnita.
- **30 aprilie a.c.** — P.S. Sa a făcut o vizită la Seminarul Teologic Liceal din Făgăraș unde s-a întâlnit cu profesorii și elevii analizând rezultatele la învățătură și purtare ale elevilor seminariști.
- La orele amiezii P.S. Sa a săvârșit în sobor slujba punerii pietrei de temelie la noua biserică cu hramul „Învierea Domnului” din cartierul brașovean Șprengi, (Pr. Ioan Dinu), rostind un ales cuvânt de învățătură legat de acest eveniment.
- A cercetat canonic bisericile „Adormirea Maicii Domnului”, „Sf. Arhangheli” (Blumăna) și noua biserică de lemn cu hramul „Înălțarea Domnului” din Brașov.
- **1 mai a.c.** — P.S. Sa a săvârșit Vecernia și Acatistul Maicii Domnului în Catedrală.
- **3 mai a.c.** — P.S. Sa a săvârșit dumnezeiasca Liturghie arhierescă în Catedrala mitropolitană din Sibiu.
- Seara tot acolo a slujit Vecernia.
- **4 mai a.c.** — P.S. Sa a săvârșit Vecernia în Capela Facultății de Teologie din Sibiu.
- **7 mai a.c.** — P.S. Sa a prezidat Colegiul electoral în vederea alegerii membrilor Adunării Eparhiale Sibiu în Circumscripția electorală nr. 4, Agnita.
- A cercetat catedrala „Sf. Nicolae” din Agnita, iar seara a săvârșit Vecernia în Capela Facultății de Teologie din Sibiu.
- În aceeași zi a luat parte în Aula Facultății de Teologie din Sibiu la lansarea cărții „Opera exegetică a Sf. Maxim Mărturisitorul” scrisă de Petre Florea, doctorand român la Tesalonica.
- **8 mai a.c.** — P.S. Sa a săvârșit slujba Vecerniei și a Acatistului Bunei-Vestiri în Catedrala Mitropolitană din Sibiu.
- **9 mai a.c.** — P.S. Sa a săvârșit în biserică parohială din Cristian-Brașov slujba parastasului în memoria celui care a fost Pr. prof. dr. Galaction Liviu Munteanu, mort în temnițele comuniste în 1961. În continuare, P.S. Sa a săvârșit binecuvântarea unei plăci comemorative fixată pe casa unde s-a născut preotul martir Galaction Liviu Munteanu.
- P.S. Sa a vizitat apoi muzeul „Ioan Soiu” din Cristian, și a săvârșit o slujbă de pomenire la monumentul eroilor din mijlocul comunei.
- A participat apoi la Simpozionul organizat cu prilejul împlinirii a 100 de ani de la nașterea lui Galaction Liviu Munteanu, simpozion desfășurat în sala Căminului cultural din localitate și la care au luat parte profesori de la Facultățile de Teologie din Cluj și din Sibiu, membri ai familiei, preoți, un numeros public. P.S. Sa a dat citire Mesajului transmis cu acest prilej de către I.P.S. Mitropolit ANTONIE și a rostit un cuvânt adecvat.
- Seara a săvârșit Vecernia în Catedrala din Sibiu.
- **10 mai a.c.** — P.S. Sa a săvârșit slujba de sfințire a bisericii de lemn, cu hramul „Sf. Ierarh Nicolae” din parohia Șinca Nouă, prot. Făgăraș, și Sf. Liturghie arhierescă rostind un bogat cuvânt de învățătură.
- A cercetat în aceeași zi biserică nouă din aceeași parohie, precum și mănăstirile: Bucium, Dejan și Sâmbăta de Sus, prot. Făgăraș.
- **11 mai a.c.** — P.S. Sa s-a întâlnit în Aula Facultății de Teologie din Sibiu cu studenții aparținători Arhiepiscopiei Sibiului, purtând discuții pe marginea procesului de pregătire teologică și duhovnicească a tinerilor teologi.
- **12 mai a.c.** — P.S. Sa a luat parte la deschiderea lucrărilor colocviului internațional „Sibiu, confluență europene” la care au luat parte personalități ale vieții politice și culturale din țară și străinătate. A fost prezent dl. Emil Constantinescu, președintele României. În aceeași zi P.S. Sa a cercetat Schitul Păltiniș, iar în prezența autorităților civile ale județului Sibiu a săvârșit o slujbă de pomenire la mormântul filozofului Constantin Noica.
- **15 mai a.c.** — P.S. Sa a participat la Simpozionul cu tema „150 de ani de la Revoluția română din 1848” organizat în Aula Facultății de Teologie „Andrei Șaguna” din Sibiu de către Universitatea din Sibiu.
- Seara a săvârșit Vecernia și Acatistul Maicii Domnului în Catedrală.
- **16 mai a.c.** — P.S. Sa a vizitat canonic bisericile „Sf. Paraschiva” (Cârța), „Sf. Gheorghe” (Noul Român), „Sf. Paraschiva” și „Sf. Nicolae” (Glămbocă) și „Buna Vestire” (Streza-Cârțișoara) din protopopiatul Avrig.
- Seara a săvârșit slujba Vecerniei în Catedrala Mitropolitană din Sibiu.

- **17 mai a.c.** — P.S. Sa a săvârșit slujba de sfințire a bisericii cu hramul „Schimbarea la față” din parohia Biertan, prot. Mediaș și Sfânta Liturghie arhierescă, rostind un bogat cuvânt de învățătură.
- Pentru contribuția adusă la înfrumusețarea acestui sfânt lăcaș, P.C. pr. pens. Dumitru Gherman, fost paroh al parohiei Biertan a fost hirotesit întru iconom-stavrofor, iar P.C. Pr. Emanuil Chișiu, actualul paroh a fost hirotesit întru iconom. A fost acordat un Act de apreciere și Consiliului parohial.
- **19 mai a.c.** — P.S. Sa a primit la Reședința mitropolitană pe absolvenții Facultății de Teologie din Sibiu, promoția 1998. Cu acest prilej P.S. Sa s-a adresat cu un cuvânt de suflet tinerilor absolvenți ai Facultății, dându-le sfaturi în legătură cu activitatea viitoare în slujba Bisericii, a Școlii românești, precum și a așezămintelor de asistență socială de pe cuprinsul țării.
- Seara P.S. Sa a săvârșit slujba Vecerniei și Acatistul Învierii Mântuitorului în Catedrala Mitropolitană.
- **20 mai a.c.** — P.S. Sa a făcut o vizită la Gospodăria anexă a Mitropoliei din cartierul Tîglari-Sibiu. Cu același prilej P.S. Sa a cercetat și paraclisul cu hramul „Sf. Părinți Ioachim și Ana” din cartierul Tîglari, lângă care se va construi o nouă biserică parohială cu hramul „Nașterea Maicii Domnului”.
- Seara a săvârșit Vecernia și Litia în Catedrala din Sibiu.
- **21 mai a.c.** — P.S. Sa a săvârșit Sfânta Liturghie arhierescă în biserică „Sf. Împărați Constantin și Elena” din orașul Victoria, jud. Brașov, cu prilejul hramului acesteia, rostind un bogat cuvânt de învățătură creștinească. A sfințit și două clopote ale bisericii de aici.
- În aceeași zi P.S. Sa a vizitat capela nou-construită în incinta Spitalului orașenesc din Victoria, saloanele cu bolnavi cărora le-a adresat un cuvânt de îmbărbătare. A cercetat și biserică parohială din Ucea de Jos, aflată în șantier de pictură.
- Seara a luat parte la Vecernia în Catedrala din Sibiu.
- **22 mai a.c.** — P.S. Sa a primit pe P.C. Pr. Remus Grama, SUA.
- Seara a săvârșit Vecernia și Acatistul Sf. Împărați în Catedrală.
- **23 mai a.c.** — P.S. Sa a săvârșit slujba de Te-Deum în Capela Mitropolitană cu prilejul deschiderii ședinței de constituire a noului Adunări Eparhiale Arhiepiscopiei Sibiului.
- A prezidat lucrările Adunării Eparhiale desfășurate în Aula Facultății de Teologie din Sibiu rostind cuvântul de deschidere al acesteia.
- Seara a săvârșit Vecernia în biserică „Înălțarea Domnului” din Viștea de Jos, jud. Brașov. A cercetat și biserică monument istoric „Sf. Arhangheli” din aceeași localitate.
- **24 mai a.c.** — P.S. Sa a săvârșit Sf. Liturghie arhierescă în biserică „Sf. Arhangheli” — Blumăna din Brașov, rostind un bogat cuvânt de învățătură. La slujbă au participat și autoritățile locale în frunte cu dl. Ioan Oprea, prefectul jud. Brașov. Seara P.S. Sa a săvârșit în sobor Vecernia arhierescă în biserică „Sf. Nicolae” din Șcheii Brașovului, rostind un cuvânt de învățătură și s-a întreținut apoi cu elevii Seminarului Teologic din Brașov.
- **25 mai a.c.** — P.S. Sa a făcut o vizită canonică la biserică cu hramul „Sf. Treime” nou-construită în orașul Cisnădie, jud. Sibiu, precum și la Șantierul viitoarei biserici parohiale din Sadu.
- **26 mai a.c.** — P.S. Sa a săvârșit Vecernia și Acatistul Învierii în Catedrală. A primit pe preotul anglican Nicholas Pearkes aflat în vizită la Sibiu.
- **27 mai a.c.** — P.S. Sa a vizitat Unitatea Militară de infanterie din Făgăraș și noua Capelă organizată în incinta ei, prin strădania preotului Gherasim Frățilă.
- P.S. Sa a săvârșit sfințirea monumentului eroilor din Codlea, jud. Brașov, rostind un cuvânt adecvat. Au luat parte autoritățile civile și militare ale județului Brașov.
- Seara a săvârșit în sobor Vecernia în biserică „Înălțarea Domnului” din Codlea (pr. Cioacă Ioan), rostind un cuvânt de învățătură, după care a sfințit o nouă troiță din Piața Românilor din același oraș. În aceeași zi, P.S. Sa a cercetat canonic biserică „Schimbarea la față” din Codlea, precum și bisericile din Dridrif, Voivodenii Mari și Voivodenii Mici, prot. Făgăraș.
- A săvârșit un trisaghion la Cimitirul soldaților din Vlădeni.
- **28 mai a.c.** — P.S. Sa a săvârșit dumnezeiasca liturghie în Catedrala mitropolitană din Sibiu, rostind un bogat cuvânt de învățătură legat de praznicul Înălțării Domnului.
- Seara a slujit Vecernia în Catedrală.
- **29 mai a.c.** — P.S. Sa a prezidat lucrările Permanenței Consiliului Eparhial Sibiu.
- Seara a săvârșit Vecernia și Acatistul Bunei-Vestiri în Catedrala Mitropolitană din Sibiu.
- **30 mai a.c.** — P.S. Sa a vizitat canonic bisericile „Sf. Arhangheli” și „Cuv. Paraschiva” din Gura Râului, „Sf. Nicolae” și „Sf. Gheorghe” din localitatea Orlat, prot. Săliște.
- Seara a săvârșit Vecernia în Catedrală.
- **31 mai a.c.** — P.S. Sa a săvârșit Sfânta Liturghie arhierescă în biserică Pogorărea Sf. Duh din cartierul sibian Valea Aurie, rostind cuvânt de învățătură.
- Seara a săvârșit Vecernia în Catedrala din Sibiu.

Arhid. SIMION LUCA

● Semnalăm ● Semnalăm ●

● Ioan Ieșan, Vulturii Carpaților, Rezistența armată anticomunistă din Munții Făgăraș, 1948—1959, pag. 86.

Este vorba de rezistența armată din Munții Făgăraș pe care autorul o cercetează bătându-și capul să identifice faptele și modul cum au organizat rezistența a 40 de persoane, printre care și preotul Victor Dâmboi din Eparhia noastră.

E o carte care merită citită cu toată atenția și prețuirea.

● Maurice Cocagnac, Simbolurile Biblice, Lexic Teologic, traducere din franceză de Michaela Slăvescu, Ed. Humanitas, București, 1997 (pag. 420).

Această carte este publicată cu sprijinul Ministerului Francez al Culturii. Prefața aparține lui Dominique Barthélemy.

Este o carte de mare importanță care conține Simbolurile Biblice pentru toate întâmplările din viața Bisericii.

„Simbolul este, în Biblie, carnea limbajului. Domnul, care a creat lumea prin Cuvântul său, face din toate lucrurile cuvinte, articulând astfel un mesaj adresat omului în întregul său — inteligenței sale, avântului său emoțional, simțului său estetic.

Simbolistica biblică nu este un sistem de formule codificate. Cuvântul Domnului nu e ferecat cu o cheie pe care ar păstra-o cu egoism inițiatii unei religii pline de mistere. El este mai degrabă ca sămânța pe care semănătorul o aruncă pe câmp fără să-i pese prea mult de rodnicia recoltei.

Lexicul de față își propune un lucru simplu, străin de vreo filozofie sau pedagogie anume: să lucreze tematic simbolurile biblice pentru a le permite să se explice reciproc, prin afinitate sau contrast. Temele s-au dovedit a fi surse de nesfârșite variațiuni. Câmpurile de simboluri converg sau, dimpotrivă, se despart, conferind textului biblic bine-cunoscuta sa fascinație.”

● Pr. Lector Dr. Vasile Grăjdian, Cântarea ca Teologie, studii și articole de teologie a cântării bisericești, Editura Universității „Lucian Blaga”, Sibiu, 1998, (pag. 243).

Sunt articole despre muzicologia ortodoxă scrise de un specialist și ne bucură că această scriere aparține unui profesor de la Facultatea de Teologie din Sibiu. Are păreri care, fără îndoială, îi vor găsi un loc între muzicienii vremii. Noi îi notăm cartea cu speranța că autorul își va definitiva studiile prin opera sa cu studenții teologi pe care i-a luat în primire. În orice caz, își pune profesoratul în slujba muzicii pe care o consideră cel mai important lucru din viața lui.

● Arhimandritul Ilie Cleopa, Valoarea sufletului, Editura Bunavestire, Bacău, 1994 (pag. 238).

Părintele Cleopa este astăzi un nume prezent în literatura teologică românească. În general, scrie predici pe care le ține în biserică și care îl ajută apoi să se facă cunoscut. În acest volum desigur Prea Cuvioșia sa își notează 23 de predici, pe cele mai însemnate probleme teologice duhovnicești: Despre blândețe, Despre smerenie, Despre citirea Sfintei Scripturi, Despre valoarea sufletului omului, Despre Melchisedec, Despre cele 14 pedepse date de Dumnezeu, părinților care nu-și cresc copiii în frica și certarea Domnului și Despre frica de Dumnezeu, Despre conștiință, Despre minunile lui Dumnezeu din lumea florilor și a ierburilor, Despre Rai, Despre Iad și apoi despre avorturi, împotriva reîncarnării și alte teme pe care le alege cu mare grijă spre a stabili doctrina ortodoxă asupra lor. Le tratează pe toate cu mare atenție și numai când crede el că și-a făcut o suficiență lămurire asupra credințioșilor, numai atunci se lasă de tema respectivă. Temele sunt bine tratate și pe înțelesul tuturor. Spre deosebire de alți predicatori moderni predicile sale scriu în cuvinte simple punctul lui de vedere, și întotdeauna e bine venit.

Astfel, poate scrie despre Melchisedec, Împăratul Salemului, Împăratul păcii, făcându-l înțeles pentru credințioșii noștri. Scrie și despre conștiință notând cuvintele: „Conștiința este un martor în care omul îndreptățește sau condamnă” (Rom. II. 15). Și tot aici găsim că „Numai sângele lui Hristos poate curăți conștiința” (Evrei IX, 14, X, 2), explicând frumos cum se întâmplă toate acestea.

Predica Cuvioșiei Sale este simplă și bine înțeleasă de credințioși. Este un volum care răspunde multora dintre problemele credințioșilor obișnuiți, care place și e bine receptat.

● Arcadie Donos, Aducere aminte: De pe Nistru și Dâmbovița, Editura Sagittarius, București, 1996, (pag. 243).

Cartea lui Arcadie Donos, adunată sub acest titlu e o carte mare și frumoasă. La sfârșitul multora din capitole are și câte o pagină de însemnări scurte. E un semn că autorul își iubește locul de naștere și nu cum fac alții, îi e indiferent. De altfel, se vede și în titlu că își notează aduceri-aminte. Este, fără îndoială, o aducere-aminte a unui scriitor care pune totul sub semnul frumosului. Este autorul a peste 15 cărți pe care le-a dat literaturii române.

Cărțile îi notează viața, pe lângă aceea că e din Basarabia și scrie tot ce-i vine în gând în legătură cu aceasta.

ANTONIE P.

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. Mitropoliei nr. 35. Articolele nepublicate nu se înapoiază. Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu

COMITETUL DE REDACȚIE: Dr. Antonie Plămădeală, Mitropolitul Ardealului — președinte; P.S. Visarion Rășinăreanu — vicepreședinte; Pr. prof. Dr. Dumitru Abrudan — redactor responsabil; Pr. prof. Dr. Mircea Păcurariu.

Abonamentul pe un an: 15 000 lei. Cont nr. 45.10.4.09.2, B.C.S.A. — Sibiu. Pentru cititorii de peste hotare costul unui abonament anual este de 25 dolari S.U.A. (cont nr. 47.21.016.680) sau echivalentul în altă valută, B.C.S.A., Sucursala Sibiu.

BIBLIOTECA „ASTRA”
SIBIU